

VİDADI MURADOV

AZƏRBAYCAN XALÇALARI
QARABAĞ QRUPU

АЗЕРБАЙДЖАНСКИЕ КОВРЫ
КАРАБАХСКАЯ ГРУППА

Xalça. «Bağçada güller». Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Cəbrayıł. XIX əsrin sonu. Yun. Xovlu
Ковер «Бахчада гюллэр». Карабахская группа. Джабраил, Азербайджан. Конец 19 в. Шерсть, ворсовая техника

Xalçanın ölçüsü: 6' 82" x 10' 53" (321 x 208 sm)

Arasahənin ölçüsü: 297 x 192 sm

Haşiyənin ölçüsü: iki yanlarda - 15 sm., başda - 11 sm., sonda - 12 sm

Əriş: aq pambıq 2 qat incə və möhkəm tovlu (Z2S)

Arğac: düz (çəkə) 1 qat yun palidii rəng (Z1B)

Arğac: ziqzaqlı (tökə) 3 qat yun 1 palidii, 2 aq rəng (Z3S)

Üz ipi: 2 qat yun 2Z

İlmə forması: simmetrik (gördəst)

İlmə sıxlığı: 40 x 40 1 dm²

İlmə hündürlüyü: 1 sm

Kənar dolama: 2 qoşa ərişə (4) birdən dolanıb, açıq palidii yun

Saçaqlar: 1,5 sm. hər tərefdən

Rənglər: 7 rəng: açıq kərpici, çəhrayı, sarı, palidii, yaşıllı, mavi, aq

Saxlanması: yaxşı

Общий размер: 6' 82" x 10' 53" (321 x 208 см)

Поле: 297 x 192 см

Ширина каймы: сторона - 15 см, в основании - 11 см, вверху - 12 см

Основа: 2 пряди, белый хлопок, тонкая и плотная крутка, Z2S

1-й уток: прямой проброс, 1 пряди, коричневая шерсть, Z1S,

2-й уток: зигзагообразный проброс, 3 пряди, шерсть (2 белых, 1 коричневый цвет), Z3S,

Ворс: 2 пряди, шерсть, 2Z

Узел: симметричный (гёрдес)

Плотность: 40 x 40 узлов в 1 дм²

Высота ворса: 1 см

Боковая кромка: светло-коричневая шерсть вокруг 2 пар 4 нитей основы

Бахрома: на обоих концах - 1,5 см

Цвета: 7 цветов: светло-кирпичный, розовый, желтый, коричневый, зеленый, ярко-синий цвет, белый

Сохранность: отличная

Palid rəngli yerliyi olan bu xalçanın ara sahəsində qırmızı və ətəngli qızılgüller, onları əhatə edən qönçələr və yarpaqlarla formalasən gül dəstələri tekrar edilərək baxımlı bir kompozisiya yaradılmışdır. Xalçanın açıq yerlikli ana haşıyəsi bir-birinin arasında düzəlmüş, ətrafi yarpaqlarla əhatə edilmiş qızılgüllerlə bəzədilmişdir.

Xalçanın ara sahəsinin ətrafındakı açıq qırmızı yerlikli bala haşıyə kiçik ölçülü qızılgüller, qönçələr və onları əhatə edən yarpaqlarla tərtib edilmişdir.

Xalçanın kənar hissəsindəki ara sahə ilə eyni rəngdə olan bala haşıyənin əsas bəzəyini qızılgül, qönçəli və yarpaqlı budaqlar təşkil edir.

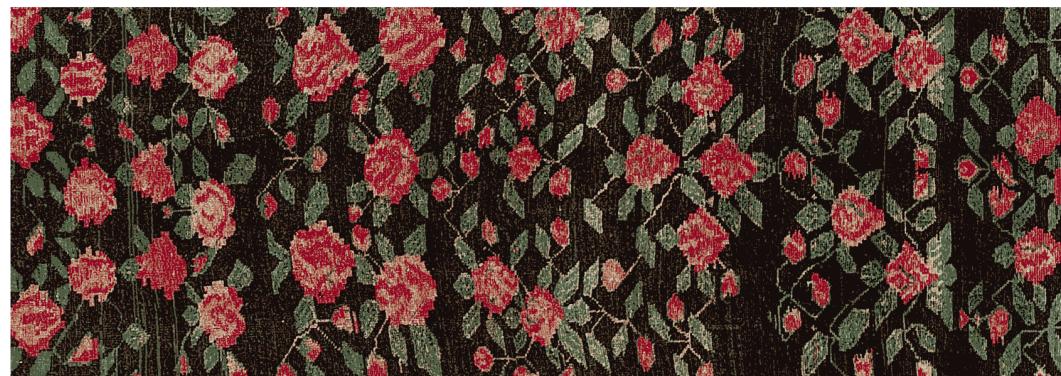
Rəng həlli texnikasına ustalıqla yiylənən toxucu kontrastlığa üstünlük verməkla yanaşı sakit – rəvan keçid üçün yumşaq yarımtorlardan da istifadə edərək cazibədar bir görünüş yaratmışdır. Xalça yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Темно-коричневое поле содержит повторяемый узор из красных и розовых роз, окруженных бутонами и зелеными листьями.

Широкая кайма состоит из изображений роз, выстроенных в линию. Две малые каймы, внутренняя светло-красная и внешняя темно-коричневая, также украшены узорами роз.

Общий цвет узора состоит из чередования темных и легких оттенков.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Xalça. «Bağçada güllər». Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Cəbrayıł. XX əsrin əvvəli. Yun. Xovlu.
Ковер «Бахчада гюллер». Карабахская группа. Джабраил, Азербайджан. Начало 20 в. Шерсть, ворсовая техника

Xalçanın ölçüsü: 5' 25" x 9' 74" (297 x 160 sm)

Arasahənin ölçüsü: 237 x 81 sm

Haşiyənin ölçüsü: 18 sm

Arasahədəki qızılğıl budaqlarının ölçüsü: 26, 28 sm

Arasahədəki element sayı: 14 budaqda 40 böyük qızılğıl və 95 qönçə yerləşib
Arahaşıyədə: her sağ və sol tərəfdə 30, aşağı və yuxarıda isə 28 budaq yerləşib
Əriş: 40 №-li sapın 23 qatından tovlanması ağ, pambıq, əriş (Z23B)

Arğac: düz (çəke) əlqac 40 №-li sapın 23 qatından tovlanması palidi rəngli pam-bıq (Z23B)

Arğac: ziqzaq (tökə) əlqac. 2 qatlı yun ipdən düzəldilmiş palidi rəngli (Z2B)

Üz ipli: 2 qat yun 2Z

İlmə forması: simmetrik (gördəst)

İlmə sıxlığı: 30 x 30 1 dm²

İlmə hündürlüyü: kənarlarda 8 mm., ortada 5 mm

Kənar dolama: 2 qoşa ərişə (4) dolanmış, 12 sm. qara rəng, 12 sm. palidi rəng bir-birini əvez edir

Saćaqlar: yoxdur

Rənglər: 8 rəng: açıq və tünd yaşıl, açıq və tünd qırmızı və etrəngi, sarı, palidi, tünd palidi

Saxlanması: yaxşı

Общий размер: 5' 25" x 9' 74" (297 x 160 см)

Поле: 237 x 81 см

Ширина каймы: 18 см

Размер «розовых побегов» поля: 26 и 28 см

Число элементов поля: 14 ростков имеют 40 цветков розы и 95 бутонов

Узор каймы: боковая кайма - 30 ростков, конечная кайма - 28 ростков

Основа: 23 пряди, хлопчатобумажная нить №40, белый, Z23S

1-й уток: прямой проброс, 23 пряди, хлопчатобумажная нить №40, коричневого цвета, Z23S

2-й уток: зигзагообразный проброс, 2 пряди, коричневая шерсть, Z2S

Ворс: 2 пряди, шерсть, 2Z

Узел: симметричный (гёрдес)

Плотность: 30 x 30 узлов в 1 дм²

Высота ворса: в среднем поле - 8 мм, на концах - 5 мм

Боковая кромка: 12 см черно-коричневой шерсти вокруг 2 пар 4 нитей основы

Бахрома: утеряна

Цвета: 8 цветов: светло- и темно-зеленый, светло- и темно-красный, розовый, желтый, коричневый, темно-коричневый

Сохранность: отличная

Sürməyi yerlikli bu xalçanın ara sahəsini bir-birinin ardınca düzülmüş qoşa qızıl guldən ibarət elementlər şaquli və maili görünüşle ritmik və dinamik bir kompozisiya yaratmışdır. Bu tipli xalçaların kompozisiya və naxışları Rusyanın ornamental – dekorativ sənətlindən götürülmüşdür. Məlum olduğu kimi, XIX əsrin ortalarında Azərbaycanla Rusiya arasında mədəni-iqtisadi əlaqələr genişləndi. Bu dövrdə Azərbaycanda, xüsusilə də böyük ticarət mərkəzlərindən biri olan Şuşada Rusiyada istehsal olunan yün ipək yaylıqlar, müxtəlif parçalar, metal siniləri çox yayılmışdı. İstedadlı xalçaçılar hər gördükleri yeni naxışları öz xalçalarında istifadə etməye başladılar. Bədii cəhətdən bu naxışlar əvvəlcə sadə olmuş, getdikcə toxucular bu elementləri daha da mürəkkəbleşdirmişlər.

Qeyd etmək lazımdır ki, XIX əsrin sonundan başlayaraq gül naxışları tək kiçik xalçalarda deyil, həmçinin dəst – xəli – gəbələrdə də istifadə edilirdi.

Xalçanın ağ yerlikli ara haşıyəsinin əsas bəzəyi şahmat daşının atına bənzər stilizə edilmiş yan görünüşlü elementlərdən ibarətdir. Bu elementlər ölçüsünə görə bir-birindən fərqlənirlər. Ara haşıyənin aşağı hissəsində olan həmin elementlərin forması uzadılmış, yanlarında isə qısaltılmışdır.

Bu elementlər Şirvan məktəbinə daxil olan xalçalar üçün daha xarakterik olsa da Qarabağ xalçaçıları da bu elementləri öz xalçalarında təsvir etmişlər. Xalça yüksək keyfiyyətli, parılılı, el üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Темно-синее поле заполнено повторяемыми мотивами красных роз.

Композиции и узоры таких ковров были заимствованы из русского декоративно-прикладного искусства. Известно, что в 19-м столетии были расширены экономические отношения между Россией и Азербайджаном. Тогда, шелковые ткани, шерстяные и шелковые платки, и металлические подносы из России были в продаже в Шуше. Именно от них были заимствованы эти образцы.

Кроме того, такие цветочные узоры использовались не только в одиночных коврах, но также и в ковровых наборах «даст-хали-габа».

На центральной белой кайме представлена виноградная лоза с красными стилизованными гроздьями. Размер элементов различен. Мотивы на конечных бордюрах удлиняются.

Эти элементы, хоть и характерны для Ширванских ковров, также использовались в Карабахском текстиле.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Xalça. «Bağçada güller». Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Cəbrayıllı.

XIX əsrin sonu. Yun. Xovsuz

Xalçanın ölçüsü: 4' 13" x 7' 91" (241 x 126 sm)**Arasahənin ölçüsü:** 221 x 93 sm**Haşiyənin ölçüsü:** sağda - 18 sm., solda - 14 sm., sonda - 9 sm., başda - 12 sm**Əriş:** ince əyrilmiş 2 qat yun ip (Z2S)**Arğac:** düz əlqac (çəkə) 4 qat (2+2) ağı rəngli ipəkdən (Z4S)**Arğac:** ziqaqvari (tökə) 4 qat (2+2) ipək sapdan etrəngi (Z4S)**Üz ipi:** 2 qat yun 2Z**İlme forması:** simmetrik (gördəst)**İlme sıxlığı:** 50 x 60 dm²**İlme hündürlüyü:** 2 mm**Kənar dolama:** 2 qoşa eñiše dolanmışdır qara yun**Saçaqlar:** tor kimi hörülülmüşdür, başda - 3 sm., sonda - 2 sm**Rənglər:** 7 rəng: süməyi, ağı, yaşılı, qara, qırmızı, narıncı, göy**Saxlanması:** yaxşı**Ковер «Бахчада гюллар». Карабахская группа. Джабраил, Азербайджан. Конец 19 в. Шерсть, ворсовая техника****Общий размер:** 4' 13" x 7' 91" (241 x 126 см)**Поле:** 221 x 93 см**Ширина каймы:** справа - 18 см, слева - 14 см, вверху - 9 см, в основании - 12 см**Основа:** 2 пряди, шерсть, тонкая крутика, Z2S**1-й уток:** прямой проброс, 4 пряди (2+2), белый шелк, Z4S**2-й уток:** зигзагообразный проброс, 4 пряди (2+2), розовый шелк, Z4S**Ворс:** 2 пряди, шерсть, 2Z**Узел:** симметричный (гёрдес)**Плотность:** 50 x 60 узлов в 1 дм²**Высота ворса:** 2 мм**Боковая кромка:** черная пряжа вокруг 2 пар 4 нитей основы**Бахрома:** сеть, основание - 3, вершина - 2 см**Цвета:** 7 цветов: темно-синий, белый, зеленый, черный, красный, оранжевый, синий**Сохранность:** отличная

Yerli toxular bu xalçanı «Guldanda güllər» də adlandırırlar.

Azərbaycan xalçaları üçün çox da xarakterik olmayan bu çeşni Qarabağ bölgəsində XIX əsrin sonu və XX əsrin əvvələrində toxunmağa başlanılmışdır. Tünd palid rəngli yerliyi olan bu xalçanın ara sahəsini iki qulplu guldanda açıq qırmızı, yaşıl rəngli üç böyük qızılıgül, dörd açılmamış qonçə və yarpaqlar bəzəyir. Güldanın yanında hər iki tərəfdə qızılıgül budaqlarının üstündə üz-üzə dayamış simmetrik stilizə edilmiş quşlar təsvir edilmişdir.

Qırmızı yerlikli enli haşiyə stilizə edilmiş açıq rəngli gül budaqları və yarpaqlarla bəzədilmişdir. Enli haşiyəni hər iki tərəfdən içərisində «ziqzaq» şəkilli naxışlarla bəzənən ağ rəngli mədaxillər əhatə edir.

Xalça yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Этот ковер также называют «Гулданда гюллер». Узор не совсем характерен для ковров Азербайджана. Этот узор появился на коврах Карабаха в конце 19-го – начале 20 столетий.

Темно-коричневое поле представляет вазу с крупными цветами роз. В нижней части ваза окружена парой птиц, сидящих на ветвях.

Широкая красная кайма показывает белые цветочные побеги. Два узких бордюра, окружающие центральную кайму, показывают красную зигзагообразную линию на белом фоне.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Xalça. «Saxsida güllər». Qarabağ qrupu. Azərbaycan, Cəbrayıllı. XX əsrin əvvəli. Yun. Kovlu
Ковер «Сахсыда гюллер». Карабахская группа. Джабраил, Азербайджан. Начало 20 в. Шерсть, ворсовая техника

Xalçanın ölçüsü: 1' 87" x 1' 90" (58 x 57 sm)

Arasahənin ölçüsü: 38 x 35 sm

Arahaşıyənin ölçüsü: sağda - 12 sm., solda - 11 sm., başda - 10 sm., sonda - 9 sm

Güller və vazların ölçüsü: 37 x 34 sm

Quşların ölçüsü: 12 x 8 sm

Əriş: yun 2 qatdan ibarət, ağ və palid yundan (Z2S)

Arğac: 1 dənə düz - 4 qat pambıq, ağ rəng (Z4S)

Üz ipi: 2 qat yun 2Z

İlme forması: simmetrik (gördəst)

İlme sıxlığı: 30 x 40 1 dm²

İlme hündürlüyü: 4 mm

Kənar dolama: 1 qoşa ərişə (2) dolanmışdır qara yun

Saćaqlar: içəri hörülümdür

Rənglər: 6 rəng: tünd palid, qara, açıq qırmızı, ağ, xaki, yaşıl

Saxlanması: əla

Общий размер: 1' 87" x 1' 96" (58 x 57 см)

Поле: 38 x 35 см

Ширина каймы: справа - 12 см, слева - 11 см, основание - 10, вершина - 9 см

Размер цветочных мотивов: 37 x 34 см

Размер птиц: 12 x 8 см

Основа: 2 пряди, бело-коричневая шерсть, Z2S

Уток: прямой проброс, 4 пряди, белый хлопок, Z4S,

Ворс: 2 пряди, шерсть, 2Z

Узел: симметричный (гёрдес)

Плотность: 30 x 40 узлов в 1 дм²

Высота ворса: 4 мм

Боковая кромка: черная пряжа вокруг 1 пары 2 нитей основы

Бахрома: соткана внутрь

Цвета: 6 цветов: темно-коричневый, черный, светло-красный, белый, хаки и зеленый

Сохранность: отличная

Xalının ara sahəsini doqquz böyük və kiçik ölçülü göllər bəzəyir. Mərkəzdə təsvir edilən iki gölün ətrafında iki böyük və dörd yarımcıq təsvirli göllər ona xüsusi görkəm gətirmişdir. Kiçik göllərin ətrafında haşiyə divarlarına bitişik formada hər tərəfdə üç yarımcıq göl təsvir edilmişdir. Boşluqlar rombvari və nəbatlı elementlərlə doldurulmuşdur.

Xalının enli haşiyəsi «çayniknişan» və yaxud «bağa» adlanan elementlərlə tərtib edilmişdir. Haşiyədəki elementlərin rəngi dəyişdirilərək və aralarındaki gül və yarpaq rəsmləri incəliklə və peşəkarlıqla işlənərək xalının ümumi kompozisiyasına xüsusi gözəllik gətirmişdir.

Xalı əla növlü, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Чёрное поле представляет девять больших и маленьких медальонов, которые разделены на группы. В центре и на концах поля представлены четырехлепестковые медальоны, и между ними есть сложные группы из четырехлепестковых медальонов, шестиугольных ромбов и картушей. Остальная часть поля заполнена растительными элементами и ромбами.

Широкая центральная кайма демонстрируют мотивы «чайником» или «черепаха». Цвета каймы устроены с чередованием белого и синего пальмет.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Xalça. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Şuşa.

XIX əsrin sonları. Yun. Xovlu

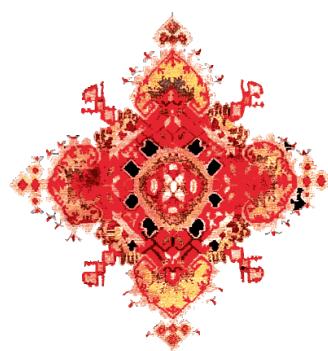
Xalçanın ölçüsü: 6' 82" x 18' 80" (573 x 208 sm)**Arasahənin ölçüsü:** 477 x 115 sm**Haşiyənin ölçüsü:** sağda - 47 sm, solda - 46 sm, başda - 46 sm, sonda - 48 sm**Göllərin ölçüsü:** kiçik - 88 x 116 sm., 102 x 116 sm., 93 x 116 sm., böyük - 161 x 116 sm., 168 x 116 sm**Əriş:** 3 qat yun, ağı və palid, qalın (Z3S)**Arğac:** düz (çəke) 3 qat, 2 qat pambıq, bir qat yun, ağı (Z3S)**Arğac:** ziqzaq (tökə) 3 qat, 2 qat pambıq ağı, 1 qat yun palid (Z3S)**Üz ipi:** 2 qat yun 2 Z**İlmə forması:** simmetrik (gördəst)**İlmə sıxlığı:** 30 x 30 1 dm²**İlmə hündürlüyü:** 5 mm**Kənar dolama:** 2 qoşa ərişə (4 əriş) yaşıllı rəngli yunla dolanmışdır**Saçaqlar:** hər tərəfdə - aşağı və yuarıda - 2 sm. ağı və palidi yun**Rənglər:** 13 rəng: qara (zil), qırmızı (gülü), mavi, zümrüdü, açıq yaşıllı, tünd yaşıllı,

sarı, ağı, palid, çəhrayı, qəhvəyi, moruğu, narinci

Saxlanması: əla**Ковер. Карабахская группа. Шуша, Азербайджан.**

Конец 19 в. Шерсть, ворсовая техника

Общий размер: 6' 82" x 18' 80" (573 x 208 см)**Поле:** 477 x 115 см**Ширина каймы:** справа - 47 см, слева - 46 см, основание - 46, вершина - 48 см**Медальоны:** малые - 88 x 116 см, 102 x 116 см, 93 x 116 см; большие - 161 x 116 см, 168 x 116 см**Основа:** 3 пряди, белый, коричневая шерсть, толстая крутка, Z3S**1-й уток:** прямой проброс, 3 пряди, 2 пряди - хлопок, 1 прядь - шерсть, белый, Z3S**2-й уток:** зигзагообразный проброс, 3 пряди, 2 пряди - белый хлопок, 1 прядь - коричневая шерсть, Z3S**Ворс:** 2 пряди, шерсть, 2Z**Узел:** симметричный (гёрдес)**Плотность:** 30 x 30 узлов в 1 дм²**Высота ворса:** 5 мм**Боковая кромка:** зеленая пряжа вокруг 2 пары 4 нити основы**Бахрома:** 2 см, бело-коричневая шерсть**Цвета:** 13 цветов: черный, красный (цветок), яркий синий, изумрудный, светло-зеленый, темно-зеленый, желтый, белый, коричневый, розовый, кофейный, коричневый, темно-красный, оранжевый**Сохранность:** отличная

Qara yerlikli bu xalçanın ara sahəsini bir böyük və iki kiçik ölçülü medalyonlar təşkil edir. Mərkəzi gölün kənarlarından hər iki tərəfdə üç yarımcıq göl təsvirləri verilmişdir. Kənarlarda olan yarımcıq göllər nəbatlı elementlərlə əhatə olunmuşdur. Həmin nəbatlı elementlər xalçanın künclərində də tərtib edilmişdir.

Xalçanın enli haşiyəsi nəbatlı elementlərlə nəqş edilmişdir. Haşiyəni daxildən zəncirvari və xalçanın ara sahəsinə doğru istiqamətlənən dilikli mədaxil əhatə edir. Haşiyənin xaricində sarı və qırmızı dalğavari mədaxillər işlənmişdir.

Xalça əla növlü, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən istehsal edilmişdir.

Черный фон поля содержит большой центральный сложный медальон, состоящий из четырехлепесткового медальона и половины шестиугольных ромбов. В верхних и нижних концах медальона есть два меньших четырехлепестковых медальона. Медальоны половин и углы поля заполнены растительными узорами.

Широкая черная кайма заполнена волнистым украшением листвы. Граница каймы обрамляется узкими желтыми и красными малыми полосами из зазубренных и волнистых узоров.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Xalça. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Şuşa.
XIX əsrin əvvəli. Yun. Xovlu

Xalçanın ölçüsü: 3' 61" x 9' 19" (280 x 110 sm)

Arasahənin ölçüsü: 249 x 79 sm

Haşiyənin ölçüsü: yanlarda - 18-19 sm., başda - 15 sm., sonda - 14 sm

Medalyonun ölçüsü: aşda - 80 x 72 sm., ortada - 86 x 55 sm., sonda - 71 x 76 sm

Əriş: 4 qat, yun ip açıq palid (Z4S)

Arğac: düz (çəkə) 2 - biri ağ pambıq, biri sarı yun (Z2S)

Arğac: ziqzaq (tökə) 2 - biri ağ pambıq, o biri açıq palidi rəngli yun (Z2S)

Üz ipi: 4 qat, nazik əyrilmiş yun ip 4Z

İlmə forması: simmetrik (gördəst)

İlmə sıxlığı: 35 x 35 1 dm²

İlmə hündürlüyü: 5 mm

Yan dolama: 2 qoşa ərişə (4 ədəd) dolanmış yun, palidi

Saçaqlar: başda və sonda - 2 sm., sonda saç kimi hörülümiş

Rənglər: 7 rəng: qara, yaşıl, qırmızı, palid, sarı, ağ, xaki

Saxlanması: əla

Ковер. Карабахская группа. Шуша, Азербайджан.
Начало 19 в. Шерсть, ворсовая техника

Общий размер: 3' 61" x 9' 19" (280 x 110 см)

Поле: 249 x 79 см

Ширина каймы: справа - 18 см, слева - 19 см, основание - 15, вершина - 14 см

Медальоны: в основании - 80 x 72 см, в середине - 86 x 55 см, вверху - 71 x 76 см

Основа: 4 пряди, светло-коричневая шерсть, Z4S

1-й уток: прямой проброс, 2 пряди, 1 белый хлопок, 1 желтая шерсть, Z2S,

2-й уток: зигзагообразный проброс, 2 пряди, 1 белый хлопок, 1 светло-коричневая шерсть, Z2S,

Ворс: 4 пряди, шерсть, тонкая крутика, 4Z

Узел: симметричный (гёрдес)

Плотность: 35 x 35 узлов в 1 дм²

Высота ворса: 5 мм

Боковая кромка: коричневая пряжа вокруг 2 пар 4 нитей основы

Бахрома: на обоих концах - 2 см, вверху заплетены

Цвета: 7 цветов: черный, зеленый, красный, коричневый, желтый, белый, хаки

Сохранность: отличная

Qaraya çalan sūrməyi yerlikli bu xalçanın ara sahəsində beş qıraqları dilikli bütöv formalı və bir yarımcıq göl təsvir edilmişdir. Ara sahənin hər iki tərəfində göllərin dördə bir hissəsi haşıyə divarlarına bitişik formada nəqş edilmişdir.

Ara sahənin medalyonları içerisinde dördləçəkli gülər və yarpaqlar işlənmişdir. Ara sahədəki boşluqlar qızılıgül, yarpaqlar və digər nəbatı elementlərlə tərtib edilmişdir. Ara sahədə az nəzərə çarpan qönçələr də diqqəti cəlb edir.

Medalyonların arasında rombvari həndəsi elementlər xalçanın ümumi kompozisiyasını zənginləşdirir.

Ensiz haşıyelər də gül və yarpaq motivləri ilə bəzədilmişdir.

Xalça əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyalarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Иссиня-чёрное поле состоит из пяти красных продолговатых медальонов со ступенчатообразными контурами. Вдоль края поля представлены четверти медальонов.

У медальонов есть центральный четырехдолльный элемент, окруженный цветами и листьями. Остальная часть поля заполнена мотивами роз и бутонов, листьями и другие растительными элементы. Медальоны связаны с ромбовидными фигурами-числами.

Узкая кайма также заполнена маленькими цветами роз.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Xalça. «Ləmpə». Qarabağ qrupu. Azərbaycan.
Xocavənd. XX əsrin əvvəli. Yun. Xovlu

Xalcanın ölçüsü: 3' 64" x 19' 36" (590 x 111 sm)

Arasahənin ölçüsü: 574 x 96 sm

Haşiyənin ölçüsü: 5 sm

Böyük göllərin ölçüsü: 81 x 65 sm., 81 x 61 sm., 84 x 62 sm., 84 x 63 sm., 87 x 65 sm.

Kiçik göllərin ölçüsü: 26 x 25 sm., 26 x 25 sm., 27 x 25 sm., 26 x 25 sm., 24 x 27 sm.,
 26 x 26 sm

Əriş: 3 qat möhkəm tovlənmiş, yunun öz rəngində (Z3S)

Arğac: düz (çəkə) 3 qat, 2 qatlı pambıq, ağı, 1 qatlı yun, yunun öz rəngi, nisbətən qalın (Z3S)

Arğac: ziqzaq (tökə) 2 qat, yun, ağı, yunun öz rəngi (Z2S)

Üz ipi: 2 qat nazik əyrilmiş yun 2Z

İlmə forması: simmetrik (gördəst)

İlmə sıxlığı: 30 x 25 1 dm²

İlmə hündürlüyü: 7 mm

Yan dolama: 2 qosa ərişə (4) dolanmışdır yun, qara

Saçaqlar: aşağıda kəsilməyib ilgək formasında 2 sm., yuanda qatlanıb içəri tikilib, ağı yun

Rənglər: 8 rəng: qara, açıq qırmızı, ağı, yaşıl, açıq palid, narıncı, sarı, açıq mavi

Saxlanması: elə

Ковер «Лемпе». Карабахская группа. Ходжавенд, Азербайджан.

Начало 20 в. Шерсть, ворсовая техника

Общий размер: 3' 64" x 19' 36" (590 x 111 см)

Поле: 574 x 96 см

Ширина каймы: 5 см

Медальоны: большой - 81 x 65 см, 81 x 61 см, 84 x 62 см, 84 x 63 см, 87 x 65 см

малый - 26 x 25 см, 26 x 25 см, 27 x 25 см, 26 x 25 см, 24 x 27 см, 26 x 26 см

Основа: 3 пряди, шерсть, естественный цвет, Z3S

1-й уток: прямой проброс, 3 пряди (2 с хлопком, 1 шерстью естественного цвета),
 довольно толстый, Z3S

2-й уток: зигзагообразный проброс, 2 пряди, шерсть, естественный белый, Z2S

Ворс: 2 пряди, шерсть, тонкая крутика, 2Z

Узел: симметричный (гёrdəs)

Плотность: 30 x 25 узлов в 1 дм²

Высота ворса: 7 мм

Боковая кромка: черная пряжа вокруг 2 пар 4 нити основы

Бахрома: вершина - 2 см, неразрезана, в основании - сложена и сшита внутрь

Цвета: 8 цветов: черный, светло-красный, белый, зеленый, светло-коричневый,
 оранжевый, желтый, светло-голубой

Сохранность: отличная

Tünd sürməyi yerlikli bu xalçanın ara sahəsində dörd bütöv və səkkiz yarımcıq medalyon təsvir edilmişdir. Medalyonların mərkəzində «ləmpə» xalçalarına xas olan dördləçəkli elementlər işlənmişdir. Boşluqlar müxtəlif nəbatı və klassik elementlərlə tərtiblənmişdir.

Ara haşıyə «çayniknişan» və yaxud «bağa» adlanan elementlərlə bəzədilmişdir. Ara haşıyəni hər iki tərəfdən nebatı elementlərlə işlənmiş balı haşıyələr əhatə edir.

Xalça əla növlü, el üsulu ilə eyrilən və təbii boyalarla boyanan iplərlə toxunmuşdur.

На тёмно-синем поле видны четыре целых и восемь половинок медальона. Центры медальонов демонстрируют четырехдолльные мотивы, типичные для ковров «Лемпэ». Пустое пространство поля заполнено растительными и другими классическими элементами.

Кайма демонстрирует мотивы, называемые «чайник» или «черепаха». Центральная кайма обрамлена двумя малыми бордюрами, украшенными растительными изображениями.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Xalça. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Şuşa.

XIX əsrin ortaları. Yun. Xovlu

Xalçanın ölçüsü: 5' 58" x 17' 62" (537 x 170 sm), sonda 168 sm**Arasahənin ölçüsü:** 465 x 95 sm**Haşiyənin ölçüsü:** 2 yanlarda - 36 x 36 sm, başda - 34 sm, sonda - 38 sm**Arahaşıye:** 17 sm**Orta göllərin ölçüsü:** 86 x 61 sm, 83 x 63 sm, 86 x 64 sm, 76 x 63 sm**Əriş:** 3 qat - 2 pambıq ağı, 1 yun qırmızı (Z3S)**Arğac:** düz (çəkə) 3 qat, 2 qat pambıq ağı, 1 qat yun palid (Z3S)**Arğac:** ziqzaq (töke) 2 qat pambıq ağı, 1 qat yun açıq palidi (Z3S)**Üz ipi:** 2 qat yun 2Z**İlme forması:** simmetrik (gördəst)**İlme sıxlığı:** 30 x 30 1 dm²**İlme hündürlüyü:** 4 mm**Kənar dolama:** bir qoşa ərişə (2) dolanmışdır açıq palid yun**Saçaqlar:** hər tərəfdə 1 sm. ağı pambıq, açıq qırmızı yun**Rənglər:** 7 rəng: qara, ağı, açıq qırmızı, xaki, palid, yaşıl, cəhrayı**Saxlanması:** əla**Ковер. Карабахская группа. Шуша, Азербайджан.**

Середина 19 в. Шерсть, ворсовая техника

Общий размер: 5' 58" x 17' 62" (537 x 170 см, наверху - 168 см)**Поле:** 465 x 95 см**Ширина каймы:** сторона - 36 см, в основании - 34, наверху - 38 см**Центральная граница:** 17 см**Медальоны:** 86 x 61 см, 83 x 63 см, 86 x 64 см, 76 x 63 см**Основа:** 3 пряди (2 белых хлопка, 1 красная шерсть), Z3S**1-й уток:** прямой проброс, 3 пряди (2 белых хлопка, 1 красная шерсть), Z3S**2-й уток:** зигзагообразный проброс, 2 пряди (1 белый хлопок, светло-коричневая шерсть), Z2S**Ворс:** 2 пряди, шерсть, 2Z**Узел:** симметричный (гёрдес)**Плотность:** 30 x 30 узлов в 1 дм²**Высота ворса:** 4 мм**Боковая кромка:** светло-коричневая пряжа вокруг 1 пары 2 нитей основы**Бахрома:** на обоих концах - 1 см, белый хлопок, светло-красная шерсть**Цвета:** 7 цветов: черный, белый, светло-красный, хаки, коричневый, зеленый, розовый**Сохранность:** отличная

Tünd sürməyi rəngli ara sahənin əsas bəzəyi Qarabağın «Açma-yumma» xalçaları üçün səciyyəvi olan medalyonlardır. Medalyonların arasında qırqları dililikli rombvari həndəsi elementlər nəqş edilmişdir. Böyük ölçülü medalyonların içərisində dördləçəkli «gülü» xatırladan motivlər Qarabağın «Ləmpə» xalçaları üçün səciyyəvidir.

Qırmızı yerlikli haşiyədə nəbatlı elementlər nəqş edilmişdir. Haşiyəni açıq yaşla çalan zolaqlar əhatə edir. Ara sahəni isə daxildən zəncirə bənzər mədaxıl əhatə edir. Ara sahəni əhatə edən mədaxıl və haşiyəni əhatə edən açıq yaşlı rəngli zolaqların arasında oxabənzər motivli xətt işlənmişdir.

Xalçanın ara sahəsindəki qəhvəyi rəngli əbrəş çox aydın nəzərə çarır.

Xalça əla keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Темно-синее поле показывает пять больших двенадцатиконечных медальонов, характерных для Карабахского узора «Ачма-юмма». Центр медальонов украшен четырехдольными мотивами «гюль». Медальоны соединены друг с другом маленькими ромбами. Остальная часть поля заполнена мотивами лилии.

Широкая красная центральная кайма украшена волнистым узором из цветов и листьев. Кайма обрамляется светло-зелеными узкими полосами. Край поля обрисован бордюрной полосой «медахиль»

В центре этого ковра есть изменение цвета «абраш».

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Xalça. «Ləmpə». Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Şuşa.

XIX əsrin sonu. Yun. Xovlu

Xalçanın ölçüsü: 3' 74" x 19' 36" (590 x 114 sm)**Arasahənin ölçüsü:** 535 x 68 sm**Haşiyənin ölçüsü:** yanlarda - 22, 25 sm, başda - 25 sm, sonda - 29 sm**Göllərin ölçüsü:** 82 x 67 sm., 75 x 68 sm., 72 x 68 sm., 76 x 67 sm., 83 x 66 sm**Əriş:** yun 3 qat, yunun öz rəngi ağıq açıq və qəhvəyi (Z3S)**Arğac:** düz (çəkə) 3 qat pambıq, ağıq (Z3S)**Arğac:** ziqzaq (tökə) 2 qat, pambıq, ağıq (Z2S)**Üz ipi:** 2 qat yun 2Z**İlmə forması:** simmetrik (gördəst)**İlmə sıxlığı:** 25 x 30 1 dm²**İlmə hündürlüyü:** 5 mm**Yan dolama:** bir qoşa ərişə (2 ədəd) dolanmışdı. Açıq yaşıl, yun**Saçaqlar:** başda saç kimi hörülmuş 3 sm., sonda 2 sm. yun ağıq açıq qəhvəyi**Rənglər:** 7 rəng: qırmızı, moruq rəngi, ağıq, palid, qara, açıq yaşıl, xaki**Saxlanması:** əla**Ковер «Лемпе». Карабахская группа. Шуша, Азербайджан.**

Конец 19 в. Шерсть, ворсовая техника

Общий размер: 3' 74" x 19' 36" (590 x 114 см)**Поле:** 535 x 68 см**Ширина каймы:** справа - 22 см, слева - 25 см, в основании - 25 см, вверху - 29 см**Медальоны:** 82 x 67 см, 75 x 68 см, 72 x 68 см, 76 x 67 см, 83 x 66 см**Основа:** 3 пряди, шерсть естественного цвета - белый и светло-коричневый, Z3S**1-й уток:** прямой проброс, 3 пряди, белый хлопок, Z3S,**2-й уток:** зигзагообразный проброс, 2 пряди, белый хлопок, Z2S,**Ворс:** 2 пряди, шерсть, 2Z**Узел:** симметричный (гёргес)**Плотность:** 25 x 30 узлов в 1 дм²**Высота ворса:** 5 мм**Боковая кромка:** светло-зеленая пряжа вокруг 1 пары 2 нитей основы**Бахрома:** в основании - заплетена, 3 см; вверху - 2 см; белая и светло-коричневая шерсть**Цвета:** 7 цветов: красный, темно-красный, белый, коричневый, черный, светло-зеленый, хаки**Сохранность:** отличная

Qara yerlikli bu xalçanın əsas bəzəyini böyük ölçülü göllər təşkil edir. Göllərin arasında beş bütöv və iki yarımcıq rombvari elementlər təsvir edilmişdir. Mərkəzdə təsvir edilən göllər üçbucaq formali çıxıntırlarla əhatə olunmuşdur. Göllərin ətrafında boş sahələr Qarabağın «ləmpə» xalçaları üçün xarakterik olan nəbatı gül, yarpaq rəsmləri ilə bəzədilmişdir.

Xalçanın qırmızı yerlikli enli haşiyəsi gül, yarpaq təsvirləri ilə tərtib edilmişdir. Xalçadakı ağ, qırmızı, qara, açıq yaşıl, çəhrayı sarı rənglər bir-biri ilə uzaşaraq bayram-sayağı rəng sistemi yaratmışdır. Arasahənin mərkəzindəki əbreş rənglərin müxtəlifliyinə qarışaraq o qədər də nəzərə çarpır.

Qarabağın «dəst xəli gəbə»ləri sırasına daxil olan bu tipli xalçalar xarici bazarlarda şöhrət qazanmışdır.

«Ləmpə» xalçaları kompozisiya etibarı ilə çox mürəkkəb bədii tərtibat quruluşuna malikdir. Xalça yüksək keyfiyyətli el üsulu ilə əyrilən yundan və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Темно-синее поле показывает пять больших медальонов. Медальоны соединены друг с другом маленькими ромбами и дополнительно окружены большими трилистниками. Центр медальонов украшен мотивами с четырьмя лепестками. Остальная часть поля заполнена мотивами листьев и цветов.

Широкая красная центральная кайма укращена волнистым узором из цветов и листьев.

Белый, красный, черный, светло-зеленый, розовый, и желтый цвета ковра объединены, чтобы создать праздничную композицию. В центре также есть изменение цвета «абраш».

Ковры такого типа были частью коврового набора «даст-хали-габа». Набор состоял из одного большого центрального ковра, двух узких боковых ковров и иногда по одному вверху и в основании набора.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Xalça. «Ləmpe». Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Şuşa.

XIX əsrin sonu. Yun. Xovlu

Xalçanın ölçüsü: 3' 74" x 19' 36" (590 x 114 sm)**Arasahənin ölçüsü:** 535 x 68 sm**Haşiyənin ölçüsü:** yanlarda - 22, 25 sm, başda - 25 sm, sonda - 29 sm**Göllərin ölçüsü:** 82 x 67 sm., 75 x 68 sm., 72 x 68 sm., 76 x 67 sm., 83 x 66 sm**Əriş:** yun 3 qat, yunun öz rəngi ağ açıq və qəhvəyi (Z3S)**Arğac:** düz (çəkə) 3 qat pambıq, ağ (Z3S)**Arğac:** ziqzaq (tökə) 2 qat, pambıq, ağ (Z2S)**Üz ipi:** 2 qat yun 2Z**İlme forması:** simmetrik (gördəst)**İlme sıxlığı:** 25 x 30 1 dm²**İlme hündürlüyü:** 5 mm**Yan dolama:** bir qoşa ərişə (2 ədəd) dolanmışdı. Açıq yaşıl, yun**Saçaqlar:** başda saç kimi hörülümuş 3 sm., sonda 2 sm. yun ağ açıq qəhvəyi**Rənglər:** 7 rəng: qırmızı, moruq rəngi, ağ, palidi, qara, açıq yaşıl, xaki**Saxlanması:** elə**Ковер «Лемпе». Карабахская группа. Шуша, Азербайджан.**

Конец 19 в. Шерсть, ворсовая техника

Общий размер: 3' 74" x 19' 36" (590 x 114 см)**Поле:** 535 x 67 см**Ширина каймы:** боковые - 22 см, 25 см, в основании - 25 см, вверху - 29 см**Медальоны:** 82 x 67 см, 75 x 68 см, 72 x 68 см, 76 x 67 см, 83 x 66 см**Основа:** 3 пряди, шерсть (натуральная окраска, 2 белых, 1 черный), Z3S**1-й уток:** прямой проброс, 3 пряди, белых, хлопок, Z3S**2-й уток:** зигзагообразный проброс, 2 пряди, белый, хлопок, Z2S**Ворс:** 2 пряди, шерсть, 2Z**Узел:** симметричный (гёргес)**Плотность:** 25 x 30 узлов в 1 дм²**Высота ворса:** 5 мм**Боковая кромка:** светло-зеленая пряжа вокруг 1 пары 2 нитей основы**Бахрома:** в основании - заплетена, 3 см; вверху - 2 см, белая и светло-коричневая, шерсть**Цвета:** 7 цветов: красный, малиновый, белый, коричневый, черный, светло-зеленый, хаки**Сохранность:** отличная

Azərbaycanın Qazax bölgəsində bu xalçanı «Şixlı» adlandırırlar.

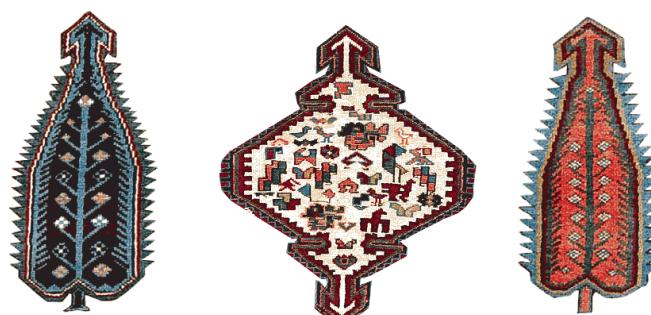
Tünd qırmızı yerlikli bu xalçanın ara sahəsinin mərkəzini ağ yerlikli medalyon bəzəyir. Qədim toxucuların fikrincə bu rombvari medalyon «hovuz» adlanır. Medalyonda təsvir edilən ördək təsvirlərinin verilməsi bu fikri sübut edir. Hələ qədim zamanlardan «ördək» müvəffəqiyyət simvolu olub və güman ki, Azərbaycan ərazilərində məskunlaşan qəbilelərin totemi olmuşdur.

Bütövlükdə bu xalçanın ara sahəsi bağlı xatırladır. Ara sahədəki butulka formalı elementlərin içərisində «sərv» ağacını xatırladan təsvirlər verilmişdir.

Xatırladaq ki, qədim zamanlardan «sərv» ağacı Yaxın Şərqdə və Azərbaycanda müqəddəs ağac sayılırdı.

Xalçanın ara sahəsinin aşağı və yuxarı hissəsinə yaşılı toxucuların «cənnət qapıları» adlandırdığı elementlər künclərdə üz-üzə yerləşdirilmişdir. Ara sahənin boşluqları stilizə edilmiş quş və çiçəklərlə doldurulmuşdur. Ağ yerlikli ara haşiyə tünd qırmızı, sürməyi, narinci və cəhrayıya çalan və üzərində quş təsvirləri olan elementlərlə bəzədilmişdir. Ara haşiyəni hər iki tərəfdən mavi yerlikli gül, çiçəklə bəzədilən ensiz haşiyələr əhatə edir. Ara haşiyə və daxildəki haşiyə narinci rəngli dililikli zolaqlarla əhatə edilmişdir.

Xalça yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə ayrılan yundan və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

В Газахе эти ковры также называются «Шихлы».

Темно-красное поле демонстрирует белый центральный ромбовидный медальон. Старые ткачи называли его «ховуз» (бассейн). Медальон заполнен геометрическими «утиными» мотивами. Этот мотив был тотемом кочевых племен, живших в Азербайджане, и символизировал успех.

Медальон окружён стилизованными мотивами кипарисов. В старину на Востоке, особенно в Азербайджане кипарис был священным деревом. В целом, композиция воплощает идею райского сада. Именно поэтому в углах поля изображены лестницы, отображающие в символической форме путь в рай.

Остальная часть поля заполнена стилизованными мотивами птиц и цветов.

Белая центральная кайма состоит из темно-красных, темно-синих, оранжевых, розовых элементов с мотивами птицы. Центральная кайма обрамляется яркими синими полосами, демонстрирующими волнистые растительные узоры. Центральные и внутренние малые бордюры обрисованы зазубренными линиями оранжевого цвета.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

«Butulkalı xanlıq». Qarabağ. qrup. Azərbaycan. Füzuli.

XX əsrin əvvəli. Yun. Xovlu

Xalçanın ölçüsü: 3' 61" x 5' 64" (172 x 110 sm), başda - 172 sm., sonda - 111 sm

Arasahənin ölçüsü: 140 x 60 sm

Haşiyənin ölçüsü: 23 sm. endə, başda - 15 sm, sonda - 15 sm

Əriş: 3 qat nazik əyilmiş yun ağı (Z3S)

Arğac: düz (çəke) 3 qat yun nazik tovlanması sürməyi rəngdə (Z3S)

Arğac: ziqaqq (tökə) 2 qat yun pambıq rəngdə (Z2S)

Üz ipi: 2 qat yun 2Z

İlmə forması: simmetrik (gördəst)

İlmə sıxlığı: 30 x 35 1 dm²

İlmə hündürlüyü: 6 mm

Yan dolama: 2 qoşa ərişə (4) dolanıb

Saçaqlar: 1 sm

Rənglər: 7 rəng: tünd qırmızı (kaşenil), ağı, narıncı, firuzəyi, sarı, mavi, qara

Saxlanması: əla

Ковер «Бутулкалы ханлыг». Карабахская группа. Физули,
Азербайджан. Начало 20 в. Шерсть, ворсовая техника

Общий размер: 3' 61" x 5' 64" (172 x 110 см, вверху - 111 см)

Поле: 140 x 60 см

Ширина каймы: боковая - 23 см, на концах - 15 см

Медальоны: 85 x 67, 84 x 66, 78 x 66, 85 x 66, 84 x 66 см

Основа: 3 пряди, белая шерсть, тонкая крутика, Z3S

1-й уток: прямой проброс, 3 пряди, темно-синяя шерсть, тонкое завихрение, Z3S

2-й уток: зигзагообразный проброс, 2 пряди, шерсть хлопкового цвета, Z2S

Ворс: 2 пряди, шерсть, 2Z

Узел: симметричный (гёрдес)

Плотность: 30 x 35 узлов в 1 дм²

Высота ворса: 6 мм

Боковая кромка: на 2 парах 4 нитей основы

Бахрома: 1 см

Цвета: 7 цветов: темно-красный (кошениль), белый, оранжевый, бирюзовый,

желтый, ярко-синий, черный

Сохранность: отличная

Şəkəri yerlikli bu süjetli tematik xalçanın əsas bəzəyi iki dəfə tekrar edilən ata və oğulun süjetindən ibarətdir.

Azərbaycanın Qarabağ bölgəsi hələ qədim zamanlardan özünün məzmunlu xalçaları ilə məşhur olmuşdur. Bu tipli xalçalar müxtəlif dövrlərdə Qarabağın bir çox bölgələrində, xüsusilə Şuşada inkişaf etmişdir. «Rüstəm və Söhrab» təsvirli xalçalar da bu silsilədəndir.

Yəqin ki, çoxlarına Azərbaycanın qədim xalq dastanında Rüstəm pəhləvanın və onun oğlu Söhrabın qoçaqlığı məlumdur. Dahi Şərq şairi Firdovsinin «Şahnamə» əsərindən götürülmüş iki pəhləvan ata və oğul obrazı bu xalçanın əsas kompozisiyasını təşkil edir.

Xalçanın ara sahəsinin boşluqlarında ağacların təsvirləri də verilmişdir. Ağacların üstündə qartal və başqa quşlar stilləşmiş şəkildə təsvir edilmişdir.

Narıncı yerlikli enli haşiyəni Qarabağ xalçaları üçün səciyyəvi olan nəbatı elementlər, gül və yarpaq nəqşləri bəzəyir.

Xalçada rəng uzlaşmaları qanunauyğunluqla həll edilmişdir.

Xalça yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən yundan və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən istehsal edilmişdir.

Ковер показывает сцену из стихотворения «Шах-наме» Фирдоуси. Поле цвета слоновой кости демонстрирует встречу Рустама и его сына Зохраба. Композиция повторена дважды вдоль поля и отделена изображением дерева, на котором нарисованы птицы.

Такие иллюстрированные узоры были очень популярны в Карабахе, особенно Шуше.

Оранжевая кайма украшена цветочными узорами, характерными для ковров Карабаха.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Xalça. «Rüstəm və Söhrab». Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Şuşa. 1826-cı il. Yun. Xovlu
Ковер «Рустам и Зохраб». Карабахская группа. Шуша, Азербайджан. 1826. Шерсть, ворсовая техника

Xalçanın ölçüsü: 4' 10" x 6' 46" (197 x 125 sm)

Arasahənin ölçüsü: 178 x 107 cm

Haşiyənin ölçüsü: yanlarda - 8 sm., 7 sm., yuxarıda və sonda - 9 sm

Fıqurların ölçüsü:(soldan sağa) 83 x 38 sm, 81 x 28 sm, 80 x 38 sm, 96 x 23 sm

Ağacların ölçüsü: 80 x 34 sm, 78 x 38 sm, 77 x 27 sm

Əriş: 2 qat yun, qoyun yununun rəngi açıq ağı (Z2S)

Arğac: düz (çəkə) 4 qat, 2 qatı pambıq, ağı və 2 qatı palid yun (Z4S)

Arğac: ziqzaq (tökə) 2 qat palid, yun (Z2S)

Üz ipi: 2 qat yun 2Z

İlmə forması: simmetrik (gördəst)

İlmə sıxlığı: 30 x 30 1 dm²

İlmə hündürlüyü: 8 mm

Yan dolama: 2 qoşa ərişə (4 ədəd) dolanmışdır, tünd palidi, yun

Saçاقalar: 2 sm. aşağı və yuxarıda ağı yun

Rənglər: 8 rəng: açıq palidi, qırmızı, sarı, qara, ağı, açıq yaşıl, narincı, çəhrayı

Saxlanması: yaxşı

Общий размер: 4' 10" x 6' 46" (197 x 125 см)

Поле: 178 x 107 см

Ширина каймы: справа - 8 см, слева - 7 см, на концах - 9 см

Человеческие фигуры: (справа) 83 x 38 см, 81 x 28 см, 80 x 38 см, 96 x 23 см

Мотивы «дерева»: 80 x 34 см, 78 x 38 см, 77 x 27 см

Основа: 2 пряди, шерсть естественного белого, Z2S

1-й уток: прямой проброс, 4 пряди (2 белых хлопка, 2 коричневой шерсти), Z4S

2-й уток: зигзагообразный проброс, 2 пряди, коричневая шерсть, Z2S,

Ворс: 2 пряди, шерсть, 2Z

Узел: симметричный (гёрдес)

Плотность: 30 x 30 узлов в 1 дм²

Высота ворса: 8 мм

Боковая кромка: темно-коричневая шерстяная пряжа вокруг 2 пар 4 нитей основы

Бахрома: 2 см, белая шерсть

Цвета: 8 цветов: светло-коричневый, красный, желтый, черный, белый, светло-зеленый, оранжевый, розовый

Сохранность: хорошая

Qarabağın süjetli xalçaları sırasına daxil olan bu xalçada da ata ilə oğulun obrazları tekrar formada təsvir edilmişdir. Boşluqlarda ağac təsvirləri və başqa bitki elementləri nəqş edilmişdir.

Xalçanın enli haşiyəsi Qarabağ xalçaları üçün xarakterik olan «çayniknişan» və yaxud «bağa» adlanan elementlərlə bəzədilmişdir.

Xalçanın sadə, bəsít rəng çalarları bir-biri ilə uzlaşaraq göz oxşayan bir görkəm almışdır.

Xalça yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Это еще один ковер с изображением сцены встречи Рустама и его сына Зохраба под деревом. Расположение композиции поля и положение фигур подобны предыдущему образцу.

Широкая оранжевая кайма украшена мотивом «чайника» или «черепахи», характерным для ковров Карабаха.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Xalça. «Rüstem və Söhrab». Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Şuşa. XIX əsrin əvvəli. Yun. Xovlu
Ковер «Рустем и Зохраб». Карабахская группа. Шуша, Азербайджан. Начало 19 в. Шерсть, ворсовая техника

Xalçanın ölçüsü: 5' 02" x 11' 58" (353 x 153 sm)

Arasahənin ölçüsü: 271 x 88 sm

Haşiyənin ölçüsü: 38 sm, bəzi yerlərdə 34, 43 sm

Fıqların ölçüsü: 81 x 50 sm, 82 x 46 sm, 81 x 48 sm, 81 x 46 sm

Ağacların sıllığı: 82 x 42 sm, 83 x 33 sm, 81 x 43 sm

Əriş: orta hissədə, 2 qat yun, kənarlarda 4 qat, ağ, pambıq, 1 qatı yun.
(Z2S, Z4)

Arğac: düz (çəkə) 2 qat, pambıq, ağ (Z2S)

Arğac: ziqzaq (tökə) 2 qat pambıq ağ, 1 qatı yun, ağ (Z2S)

Üz ipi: 2 qat yun 2Z

İlmə forması: simmetrik (gördəst)

İlmə sıxlığı: 30 x 30 1 dm²

İlmə hündürlüyü: 7 mm

Yan dolama: 3 qoşa ərişə (6 ədəd) kərpici, yaşılı, ağ rəngli yun iple dolanmışdır.

Saçaqlar: yanlarda - 2 sm

Rənglər: 8 rəng: açıq qırmızı, bardo, açıq yaşılı, sūrməyi, ağ, qara, açıq palid, sarı
Saxlanması: əla

Общий размер: 5' 02" x 11' 58" (353 x 153 см)

Поле: 271 x 88 см

Ширина каймы: 38 см, в некоторых местах - 34 или 43 см

Фигуры человека: 81 x 50 см, 82 x 46 см, 81 x 48 см, 81 x 46 см

Мотивы «дерева»: 82 x 42 см, 83 x 33 см, 81 x 43 см

Основа: в среднем поле - 2 пряди, шерсть, Z2S; на концах - 4 пряди, белый хлопок, 1 шерсть, Z4S

1-й уток: прямой проброс, 2 пряди, белый хлопок, Z2S

2-й уток: зигзагообразный проброс, 2 пряди, белый хлопок и шерсть, Z2S

Ворс: 2 пряди, шерсть, 2Z

Узел: симметричный (гёрдес)

Плотность: 30 x 30 узлов в 1 дм²

Высота ворса: 7 мм

Боковая кромка: красно-коричневая, зеленая, белая пряжа вокруг 3 пар 6 нитей основы

Бахрома: 2 см

Цвета: 8 цветов: светло-красный, винно-красный, светло-зеленый, темно-синий, белый, черный, светло-коричневый, желтый

Сохранность: отличная

Qırmızı yerlikli bu xalçanın ara sahəsini üst cərgədə bir-birinin arxasında düzülmüş iki qara ve bir qəhvəyi at təsviri bəzəyir.

Azərbaycanın Qarabağ bölgəsi hələ qədim zamanlardan öz atları ilə məşhur olmuşdur. Bu surət öz əksini müxtəlif sənət əsərlərində, o cümlədən xalçalarda tapmışdır.

Xalçanın ara sahəsində ikinci cərgədə it təsvirləri verilmişdir. Bu motiv də məzmunlu xarakter daşıyır və insanların sadiq dostu kimi sənət əsərlərində təsvir edilmişdir.

Xalçanın ara sahəsinin boşluqları stilləşmiş insan, həmçinin quş və digər heyvanların təsvirləri ilə doldurulmuşdur.

Xalçanın qırmızı yerlikli ara haşiyəsi gül, yarpaq təsvirləri, ensiz haşiyələr isə nisbətən açıq rəngli olmaqla kiçik elementlərlə bəzədilmişdir. Hər iki ensiz haşiyə «siçandı» adlanan elementlərlə əhatə olunmuşdur.

Xalça yüksək keyfiyyətli, el üsulu ilə əyrilən və təbii boyalarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Красное поле представляет мотивы двух черных и одной коричневой лошадей, гарцающих в верхнем ряду, и больших коричневых собак в нижнем ряду. Эти изображения повторены три раза вдоль поля.

Эти узоры были заимствованы из европейских и российских бытовых изделий, импортированных в Азербайджан в 19-м в. В остальной части поля имеются изображения стилизованных фигур людей и птиц.

Красная центральная кайма демонстрирует криволинейный узор из цветков и листьев, а малые бордюры украшены волнистыми линиями. Бордюры обрисованы узкими полосами «мышиные зубки».

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Xalça. «Atlı - itli». Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Zəngilan. 1910-cu il. Yun. Xovlu
Ковер «Атлы-итли». Карабахская группа. Зангелан, Азербайджан. 1910 г. Шерсть, ворсовая техника

Xalçanın ölçüsü: 4' 49" x 6' 56" (200 x 137 sm)

Arasahənin ölçüsü: 170 x 106 sm

Haşiyənin ölçüsü: enində 16, 14 sm, başda 16 sm, sonda 15 sm

Atların ölçüsü: soldan sağa: 52 x 41 sm, 54 x 41 sm, 57 x 32 sm

İtlərin ölçüsü: soldan sağa: 47 x 46 sm, 50 x 50 sm, 49 x 48 sm

Qoçların ölçüsü: soldan sağa: 18 x 14 sm, 21 x 17 sm, 19 x 14 sm, 20 x 15 sm

Qadınların ölçüsü: 22 x 6 sm, 28 x 4 sm

Əriş: 2 qat yun, ağ rəng (Z2S)

Arğac: düz (çəkə) 3 qat pambıq, ağ (Z3S)

Arğac: ziqzaq (tökə) 3 qat pambıq, ağ (Z3S)

Üz ipi: 2 qat yun 2Z

İlmə forması: simmetrik (gördəst)

İlmə sıxlığı: 30 x 30 1 dm²

İlmə hündürlüyü:

Yan dolama: 2 qoşa əriş (4 ədəd) «8» formasında dolanmış, boz yun ip

Saćaqlar: hər terefədə 1 sm. ağ yun

Rənglər: 8 rəng: qırmızı, yaşıl, qara, ağ, palid, sarı, boz, mavi

Saxlanması: əla

Общий размер: 4' 49" x 6' 56" (200 x 137 см)

Поле: 170 x 106 см

Ширина каймы: справа - 16 см, слева - 14 см, в основании - 16, вверху - 15 см

Фигуры лошади: слева 52 x 41 см, 54 x 41 см, 57 x 32 см

Фигуры собаки: слева 47 x 46 см, 50 x 50 см, 49 x 48 см

Фигуры барана: слева 18 x 14 см, 21 x 17 см, 19 x 14 см, 20 x 15 см

Женские фигуры: 22 x 6 см, 28 x 4 см

Основа: 2 пряди, белая шерсть, Z2S

1-й уток: прямой проброс, 3 пряди, белый хлопок, Z3S,

2-й уток: зигзагообразный проброс, 3 пряди, белый хлопок, Z3S,

Ворс: 2 пряди, шерсть, 2Z

Узел: симметричный (гёрдес)

Плотность: 30 x 30 узлов в 1 дм²

Высота ворса: 6 мм

Боковая кромка: серая пряжа вокруг 2 пар 4 нитей основы

Бахрома: 1 см, белая шерсть

Цвета: 8 цветов: красный, зеленый, черный, белый, коричневый, желтый, серый, яркий синий

Сохранность: отличная

Firuzəyə çalan mavi rəngli bu xalçanın ara sahəsində xalça boyu ayaq üstündə dayanan böyük ölçülü qəzəbli görkəmdə pələng təsvir edilmişdir. Qara, boz, ağ və açıq qəhvəyi rəng çalarlarından diqqəti cəlb edən canlı bir süjet yaradılmışdır. Ara sahənin kənarlarını üzərində dalğavari nəqşləri olan mədaxil əhatə edir. Firuzəyə çalan enli haşıyə nəbatı elementlərlə, kiçik ölçülü çiçəklərlə bəzədilmişdir. Haşıyə hər iki tərəfdən zəncirə bənzər elementlərlə daha da zənginləşdirilmişdir.

Xalçanın ara sahəsi ilə enli haşıyəsi eyni rəngə malik olmaqla ümumi kompozisiyaya ciddi bir görkəm gətirmiştir.

Xalça yüksək keyfiyyətli, el üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən istehsal edilmişdir.

Темно-бирюзовое поле почти полностью заполнено фигурой тигра в угрожающей позе. Изображение тигра соткано в черных, серых, белых и светло-кофейных цветах. Поле окаймлено медахиль-полосой с волнистым узором.

Широкая бирюзовая кайма демонстрирует цветочную виноградную лозу. Центральная кайма обрамляется малыми бордюрами из повторных элементов.

Однаковый цвет поля и центральной каймы придает всей композиции интегрированный характер.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Xalça. «Pələngli». Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Zəngilan. 1927-ci il. Yun. Xovlu
Ковер «Тигр». Карабахская группа. Зангелан, Азербайджан. 1927. Шерсть, ворсовая техника

Xalçanın ölçüsü: 4' 36" x 6' 13" (187 x 133 sm)
Arasahənin ölçüsü: 149 x 92 sm
Haşiyənin ölçüsü: yanlarda - 20, 20 sm, başda - 18 sm, sonda - 20 sm
Pələngin ölçüsü: 163 sm
Əriş: 3 qat aq rəngli yun, qalın əyrilib (Z3S)
Arğac: düz (çəkə) 2 qat yun palidi (Z2S)
Arğac: ziqzaq (tökə) 2 qat yun palidi (Z2S)
Üz ipi: 2 qat yun (2Z)
İlmə forması: simmetrik (gördəst)
İlmə sıxlığı: 30 x 30 1 dm²
İlmə hündürlüyü: 7 mm
Kənar dolama: 2 qoşa ərişə dolanmış (4) açıq qəhvəyi yun
Saçaqlar: başda 4 sm.; sonda 1,5 sm
Rənglər: 7 rəng: qırmızı, qara, yaşıl, aq, sarı, mavi, ətrəngi
Saxlanması: əla

Общий размер: 4' 36" x 6' 13" (187 x 133 см)
Поле: 149 x 92 см
Ширина каймы: боковая - 20 см, в основании - 18, вверху - 20 см
Фигура тигра: 163 см
Основа: 2 пряди, светло-коричневая шерсть, толстая крутка, Z2S
1-й уток: прямой проброс, 2 пряди, светло-коричневая шерсть, Z2S,
2-й уток: зигзагообразный проброс, 2 пряди, светло-коричневая
шерсть, Z2S,
Ворс: 2 пряди, шерсть, 2Z
Узел: симметричный (гёрдес)
Плотность: 30 x 30 узлов в 1 дм²
Высота ворса: 6 мм
Боковая кромка: коричневая шерсть на 1 паре 2 нитей основы
Бахрома: в основании - 3 см, вверху - 2 см, шерсть кофейного цвета
Цвета: 6 цветов: белый, яркий синий, черный, светло-коричневый,
темно-коричневый, светло-розовый
Сохранность: отличная

Mürəkəb dolama texnikası ilə toxunan bu xalçanın ara sahəsinə böyük ölçülü həndəsi və rombvari elementlər bəzəyir. Əsas rənglər qırmızı, mavi, firuzəyi, sarı, sürməyi və ağdır.

Zilinin ara sahəsində təsvir edilen böyük ölçülü həndəsi elementlərin içərisində, kənar hissələrdə nöqtəvari və rombvari elementlər onun bədii keyfiyyətini yüksəldir və daha baxımlı edir. Böyük ölçülü həndəsi elementlərin ətrafında onları dörd tərəfdən əhatə edən rombvari naxışlar zilinin ümumi kompozisiyasını tamamlayır və xüsusi gözəllik verir. Gölərin ətrafında təsvir edilən bu rombvari elementlər enli həşiyədə də eyni ölçüdə təsvir edilmişdir.

Zilini iki ensiz mavi və tünd qırmızı rombvari, zəncirəbənzər medaxillər əhatə edir.

Zili yüksək keyfiyyətli el üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

İki hissədən ibarət olan bu zilinin ara sahəsinə içərisində rombvari nəqşlər yerləşdirilən dördbucaqlı həndəsi elementlər bəzəyir. Enli həşiyədəki motivlər ara sahədəki motivlərlə eyni olub yalnız ölçülərinə görə fərqlənirlər.

Açıq qəhvəyi, tünd qırmızı, ağ, tünd yaşıl, sürməyi rənglərin qanuna uyğunluqla uzlaşmasından baxımlı bir kompozisiya quruluşuna malik bir sənət əsəri yaradılmışdır.

Zili yüksək keyfiyyətli, el üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən istehsal edilmişdir.

Этот ковер был соткан в сложной технике обматывания. Красное поле разделено на квадраты, которые заполнены белыми, красными, бирюзовыми и ярко-синими квадратами.

Квадраты заполнены более мелкими квадратами и ромбами. Решетка, которая формирует квадраты поля, состоит из красных, белых, желтых и бирюзовых клеток, заполненных ромбами. Эти ромбы также повторяются в широкой кайме.

Вся поле окружено двумя красными и ярко-синими узкими полосами с узором из ромбов, выстроенных в виде цепочки

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Zilit. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Kəlbəcər. XIX əsrin sonu. Yun. Xovsuz
Зили. Карабахская группа. Кельбаджар, Азербайджан. Конец 19 в. Шерсть, безворсовая техника

Zillinin ölçüsü: 5' 84" x 6' 40" (195 x 178 sm)

Arasahənin ölçüsü: 168 x 144 sm

Haşiyənin ölçüsü: yanlarda - 17, 16 sm., başda və sonda - 11, 12 sm

Düzbücaqlının ölçüsü: 20 x 24 sm., 23 x 29 sm., 23 x 28 sm., 20 x 29 sm., 21 x 29 sm. ve s

Əriş: 3 ipdən ibarət qara yun ince, çox tovlı (Z3S)

Arğac: 3 ipdən ibarət qara yun ince, çox tovlı (Z3S)

Üz ipi: 3 və 2 ipdən ibarət "ox" toylanmış (Z3S, Z2S)

İlmə sıxlığı: 90 x 90 1 dm².

Saçaqlar: başda 18 sm., sonda 3 sm., saç kimi hörlüb qara yun

Rənglər: 7 rəng: qırmızı, ağı, sarı, mavi, qara, bardo, palidlı.

Saxlanması: əla

Общий размер: 5' 84" x 6' 40" (195 x 178 см)

Поле: 168 x 144 см

Ширина каймы: боковая - 17 и 16 см, в основании - 11 см, вверху - 12 см

Прямоугольные мотивы: 20 x 24 см, 23 x 29 см, 23 x 28 см, 20 x 29 см, 21 x 29 см

Основа: 3 пряди, черная шерсть, тонкая и плотная крутка, Z3S

Уток: 3 пряди, черная шерсть, тонкая и плотная крутка, Z3S

Узорообразующий уток: 3 или 2 пряди, шерсть, плотная крутка, Z3S, Z2S

Плотность: 90 x 90 в 1 дм²

Бахрома: в основании - 18 см, вверху - 3 см, заплетенная, черная шерсть

Цвета: 7 цветов: красный, белый, желтый, яркий синий, черный, винный, красный, коричневый

Сохранность: отличная

İki hissədən ibarət olan bu zilinin ara sahəsini içərisində rombvari nəqşlər yerləşdirilən dördbucaqlı həndəsi elementlər bəzəyir. Enli haşiyədəki motivlər ara sahədəki motivlərlə eyni olub yalnız ölçülərinə görə fərqləniirlər.

Açıq qəhvəyi, tünd qırmızı, aq, tünd yaşıl, sūrmayı rənglərin qanuna uyğunluqla uzlaşmasından baxımlı bir kompozisiya quruluşuna malik bir sənət əsəri yaradılmışdır.

Zili yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyalarla boyanan iplərdən istehsal edilmişdir.

Этот ковер был сдёлан из двух частей. Центральное поле разделено на квадраты различных цветов, размещенных так, чтобы они создали эффект волнистого движения вдоль поля. Квадраты включают красные, синие, белые, зеленые клетки и ромбы.

Широкая кайма соткана из тех же элементов поля.

Кофеино-коричневый, тёмно-красный, белый, тёмно-зеленый, тёмно-синий цвета делает композицию очень привлекательной.

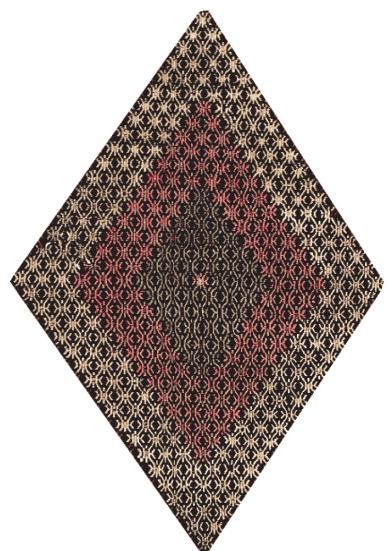
Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Zili. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Kəlbəcər. XIX əsrin ortaları. Yun. Xovsuz
Зили. Карабахская группа. Кельбаджар, Азербайджан. Середина 19 в. Шерсть, безворсовая техника

Xalçanın ölçüsü: 5' 84" x 6' 89" (210 x 178 sm)
 Arasahənin ölçüsü: 176 x 136 sm
 Haşiyənin ölçüsü: 22, 21 yanlıarda 16 başda sonda 15
 Kvadratların sayı: arasahədə 160, haşiyədə 84
 Əriş: 2 qat möhkəm tovlanması yun tünd qara (Z2S)
 Arğac: 2 qat qara yun (Z2S)
 Üz ipi: 2 qat müxtəlif rəngli yun və aq rəngli pambıq (Z2S)
 İlme forması: simmetrik (gördəst)
 İlme sıxlığı: 100 x 100 1 dm².
 Saçaqlar: hər tərəfdə 2 sm. qara yun
 Rənglər: 6 rəng: qırmızı, aq, qara, sarı, göy, palid
 Saxlanması: əla

Общий размер: 5' 84" x 6' 89" (210 x 178 см)
Поле: 176 x 136 см
Ширина каймы: боковая - 22 и 21 см, на концах - 15 см
Число клеток: поле - 160, граница - 84
Основа: 2 пряди, черная шерсть, плотная крутика, Z2S
Уток: 2 пряди, черная шерсть, Z2S
Узорообразующий уток: 2 пряди, белый хлопок, разноцветная шерсть, Z2S
Плотность: 100 x 100 в 1 дм²
Бахрома: 2 см, черная шерсть
Цвета: 6 цветов: красный, белый, черный, желтый, синий, коричневый
Сохранность: отличная

Yaşlı toxocular bu zilini «Şahsevən» adlandırır.

Qaraya çalan sūrmeyi yerliki bu zilinin ara sahəsini üç böyük ölçülü göl təşkil edir. Nöqtəyə bənzər elementlər xalçanın aşağı hissəsindən yuxarıya doğru açılıb-yumularaq göllərin ətrafını və ara sahəni doldurmuşdur. Göllərin ara sahəsi aq, sarı, mavi, cəhrayı, sarı rəngli həşərata bənzər elementlərlə tərtib edilmişdir.

Xalçanın ara sahəsinin kənarlarında daxili haşıyəyə bitişik formada hər iki tərəfdən mərkəzə doğru istiqamətlənən yarımcıq göllər təsvir edilmişdir. Nöqtələrlə tərtib edilən göllər kölgə şəklində nəzərə çarpır.

Qaraya çalan ara haşıyədə stilizə edilmiş dəvə rəsmləri nəqş edilmişdir. Toxucu dəvələrin rəngini növbə ilə dəyişməklə xalçaya gözəllik getirmiş, bir sözü xüsusi ahəng yaratmışdır. Ara haşıyəni əhatə edən daxili və xarici haşıyələr rombvari nəqşlərlə işlənmiş dördkünc həndəsi elementlərlə tərtib edilmişdir. Hər iki haşıyə «sincanlı» elementləri ilə əhatə olunmuşdur.

Zili əla keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyalarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Этот безворсовый ковер также называют «Шахсеван».

Темно-синее центральное поле полностью покрыто очень красивой и плотной ромбовидной решеткой и содержит три больших ромбовидных медальона. Центральный медальон состоит из белых, розовых и зеленых ромбов. Два медальона на концах поля зеленого цвета.

На поле также сотканы две половинки медальона, которые помещены вдоль края поля. Эти половинки выполнены в очень бледных цветах и едва видны.

Темно-синяя широкая кайма состоит из трех полос: центральной черной полосы, демонстрирующей непрерывный караван из верблюдов чередующихся цветов, и двух фланговых полос из квадратов с ромбами внутри. Бордюры обрисованы полосой «мышиные зубки».

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Zili. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Kəlbəcər.

XIX əsrin ortaları. Yun. Xovsuz

Zillinin ölçüsü: 5' 38" x 11' 91" (363 x 164 sm)

Arasahənin ölçüsü: 311 x 101 sm

Haşiyənin ölçüsü: endə - 29 sm., başda - 29 sm, sonda - 29 sm

Göllərin ölçüsü: 85 x 58 sm, 94 x 65 sm, 70 x 55 sm

Əriş: 4 qat yun qara (Z4S)

Arğac: 3 qat yun qara (Z3S)

Üz ipi: 3 qat yun mütəlif rəngli

İlmə forması: simmetrik (gördəst)

İlmə sıxlığı: 60 x 65 1 dm²

Ziliklərin arxada sallanan iplərin ölçüsü: 5-6 sm

Saçaqlar: aşağıda kəsilməyib, ilkək olaraq 7 sm. qalıb, yuxarıda isə 9 sm. qara yun

Rənglər: 10 rəng: açıq qırmızı, ağ, tox qırmızı, yaşıl, narıncı, qara, sarı, tünd gőy, çəhrayı, mavi

Saxlanması: əla

Зили. Карабахская группа. Кельбаджар, Азербайджан.

Середина 19 в. Шерсть, безворсовая техника

Общий размер: 5' 38" x 11' 91" (363 x 164 см)

Поле: 311 x 101 см

Ширина каймы: боковая - 29 см, на концах - 29 см

Медальоны: 85 x 58 см, 94 x 65 см, 70 x 55 см

Основа: 4 пряди, черная шерсть, Z4S

Уток: 3 пряди, черная шерсть, Z3S

Узорообразующий уток: 3 пряди, разноцветная шерсть

Плотность: 60 x 60 в 1 дм²

Ворс на изнанке: 5-6 см

Бахрома: в основании - 7 см, не разрезана; вверху- 9 см; черная шерсть

Цвета: 10 цветов: светло-красный, белый, глубоко красный, зеленый, оранжевый, черный, желтый, темно-синий, розовый, ярко-синий

Сохранность: отличная

Yaşlı toxocular ve kolleksionerlər bu zilini «Şahsevən» adlandırırlar. Qoyunçuluq və maldarlıqla məşğul olan Şahsevən tayfasının adından götürülmüş bu kompozisiya dünyadan bir çox sənətşünaslarının və kolleksionerlərinin diqqətini cəlb etmişdir.

Tünd qırmızı yerlikli xalçanın ara sahəsini kiçik ölçülü həndəsi elementlər təşkil edir. Bu həndəsi elementlərin içərisində qarmaqvari nəqşlər yerləşdirilmişdir. Yerli toxocular bu elementləri «qoç», «buynuz» adlandıırlar.

Şərqdə və ümumiyyətə, Azərbaycanda «qoç» və «buynuz» təsvirləri «güt-qüvvət», «bərəkət» və yaxud «bədnəzərdən qoruyucu» simvolu kimi yozulur.

Qırmızı yerlikli ara haşiyənin bəzəyi ara sahədəki elementlərlə eyni olub, yalnız kiçik ölçüsü ilə fərqlənir.

Ara haşiyəni kiçik ölçülü «kətəbə», altıqşəli ulduz, həndəsi element, X-ə bənzər motivlər bəzəyir.

Zili əla növlü, el üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Этот узор также называют «Шахсеван». Название произошло от кочевого племени Шахсеванов. Этот известный ковер хранится во многих коллекциях мира.

Общий цвет ткани - темно-красный. Центральное поле разделено на большие квадраты. В этих квадратах есть геометрические элементы белого, зеленого, черного, желтого цветов. Местные ткачи называют их «кожками».

На Востоке, особенно в Азербайджане, мотив «рога» был символом власти, изобилия и защиты от сглаза.

Кайма состоит из трех полос: широкая красная центральная кайма демонстрирует тот же самый геометрический мотив «рога» меньшего размера, а две фланговые полосы белого и желтого цветов украшены маленькими геометрическими шестиугольными звездами.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Zili. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Beyləqan. XIX əsrin sonu. Yun. Xovsuz
Зили. Карабахская группа. Бейлаган, Азербайджан. Конец 19 в. Шерсть, безворсовая техника

Zillinin ölçüsü: 5' 25" x 5' 90" (180 x 160 sm)

Arasahənin ölçüsü: 158 x 132 sm

Haşiyənin ölçüsü: yanlarda - 15 sm, yuxarıda 13 sm, aşağı - 12 sm

Əriş: 2 qat möhkəm tovlanması yun qırmızı (Z2S)

Arğac: 2 qat boş tovlanması yun qırmızı (Z2S)

Arğac: ziqzaq (tökə) 2 qat yun palidi (Z2S)

Üz ipi: 2 qat möhkəm tovlanması (Z2S)

İlmə sıxlığı: 70 x 80 1 dm²

Ara ipləri: 4 sm

İlmə hündürlüyü: 7 mm

Saćaqlar: 1 sm. aşağı və yuxarıda tünd qırmızı yun

Rənglər: 8 rəng: qırmızı, ağı, sarı, mavi, qara, bardo, palidi, yaşıł

Saxlanması: əla

Общий размер: 5' 25" x 5' 90" (180 x 160 см)

Поле: 158 x 132 см

Ширина каймы: боковая - 15 см, в основании - 13, вверху - 12 см

Основа: 2 пряди, красная шерсть, сильная крутка, Z2S

Уток: 2 пряди, красная шерсть, рыхлая крутка, Z2S

Узорообразующий уток: 2 пряди, сильная крутка, Z2S

Плотность: 70 x 80 в 1 дм²

Ворс на изнанке: 4 см

Бахрома: 1 см, темно-красная шерсть

Цвета: 8 цветов: красный, белый, желтый, яркий синий, черный, винно-красный, коричневый, зеленый

Сохранность: отличная

Ağ yerlikli bu zilinin arasahəsini bir-birinin arasında şahmat formasında düzülmüş butalar bəzəyir. Butaların arasında «S»-ə bənzər, rombvari elementlər və «daraq» elementləri təsvir edilmişdir. Rombvari elementlər bədnəzərdən qoruyucu, «S»-ə bənzər elementlər od, su, güc-qüvvət rəmzi, «daraq» elementləri isə mənəvi paklığa bir işərə kimi yozulur. Xalçanın ara sahəsinin baş və ayaq hissəsində dördayaqlı heyvan təsvirləri verilmişdir. Dördayaqlı olmasına baxmayaraq bu stilləşmiş təsvirlər fantastik quş kimi yozulur. Zili də a Ağ, yaşı, sarı, narıncı, boz, açıq qəhvəyi, qırmızı, göy rənglərdən istifadə edilmişdir.

Ara haşıyə Qarabağ zillərini üçün xarakterik olan klassik elementlərlə bəzədilmişdir. Ara haşıyədəki rənglər arasahənin rəngləri ilə uzlaşaraq ənənəvi parlaq və kontarstlı kolorit yaratmışdır.

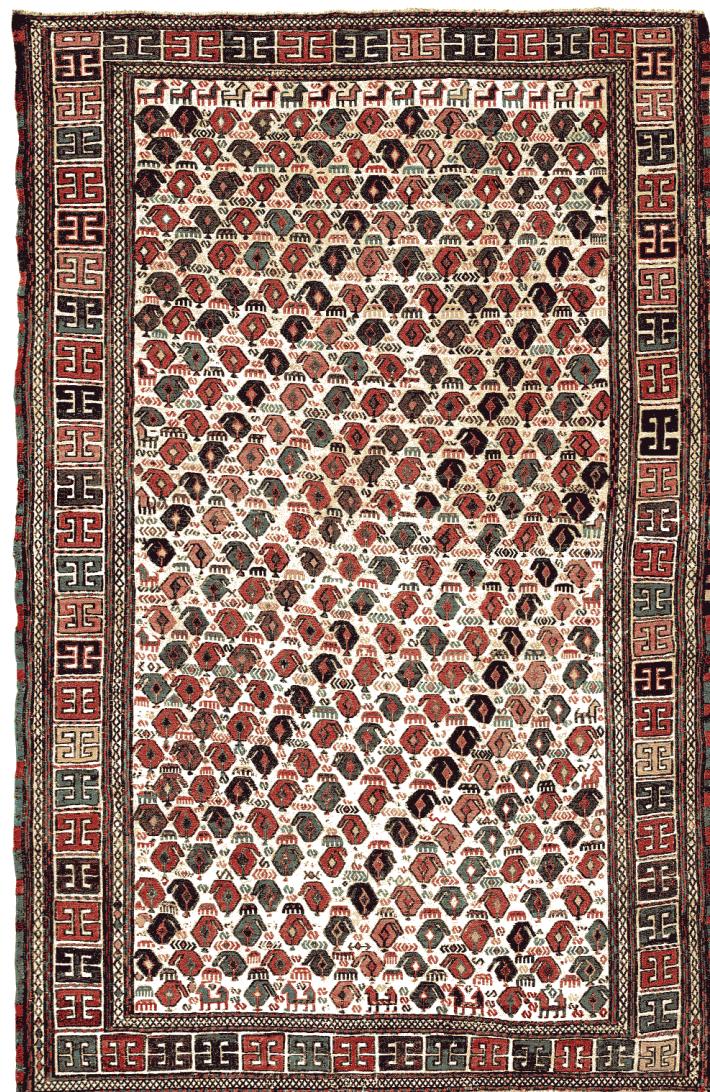
Zili yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilmiş və təbii boyalarla boyanmış iplərdən toxunmuşdur.

Белое поле полностью состоит из чередующихся разноцветных диагональных полос, собранных из бута-мотивов. Между ними сотканы крошечные S-образные элементы, ромбы и «гребенки». Ромбы были символом от дурного глаза, S-мотив - символ огня, воды и власти. В нижних и верхних рядах поля сотканы мотивы существа с четыремя ногами. Это - изображение фантастической птицы. В этом ковре использованы белый, зеленый, желтый, оранжевый, серый, кофейно-коричневый, красный и синий цвета.

Широкая кайма состоит из разноцветных геометрических мотивов, типичных для Карабахских зили. Цвета каймы соответствуют цветам поля, делая всю композицию гармоничной.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Zili. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Cəbrayıllı.

XX əsrin əvvəli. Yun. Xovsuz

Zillinin ölçüsü: 3' 48" x 5' 61" (171 x 106 sm)**Arasahənin ölçüsü:** 146 x 71 sm**Haşiyənin ölçüsü:** yanlarda - 17 sm., 18 sm ve sonda - 11 sm**Butaların ölçüsü:** 5-4 sm**Əriş:** 3 qat pambıq ağı, möhkəm tovlu qalın (Z3S)**Arğac:** 2 qat pambıq ağı, möhkəm tovlu (Z2S)**Üz ipi:** 2 qat incə yun (Z2S)**İlmə sıxlığı:** 100x100 1 dm²**Saçaqlar:** 1 sm. ağı pambıq**Rənglər:** 10 rəng: açıq qırmızı, ağı, tünd qırmızı, sürməyi, yaşıllı, çəhrayı, narıncı, qara, palidlı, sarı**Saxlanması:** əla**Зили. Карабахская группа. Джабраил, Азербайджан.**

Начало 20 в. Шерсть, безворсовая техника

Общий размер: 3' 48" x 5' 61" (171 x 106 см)**Поле:** 146 x 71 см**Ширина каймы:** сторона - 17 и 18 см, конец - 11 см**Мотив «бутма»:** 5-6 см**Основа:** 3 пряди, белый хлопок, толстая и плотная крутка, Z3S**Уток:** 2 пряди, белый хлопок, плотная крутка, Z2S**Узорообразующий уток:** 2 пряди, шерсть, Z2S**Плотность:** 100 x 100 в 1 дм²**Бахрома:** 1 см, белый хлопок**Цвета:** 10 цветов: светло-красный, белый, темно-красный, темно-синий, зеленый, розовый, оранжевый, черный, коричневый, желтый**Сохранность:** отличная

Ağ yerlikli ara sahəni qırmızı, göy, yaşıl rəngli səkkizbucaqlı elementlər içərisində ulduz təsvir edilən həndəsi motivlər bəzəyir. Bu motivlərin cərgə ilə «açılıb – yumulması» əsasında mərkəzdə böyük ölçülü bir göl yaradılmışdır. Həndəsi gölün içərisindəki yaşıl motivlər onu aydın nəzərə çarpdırır.

Ağ yerlikli haşıyə dördbucaqlı içərisində romblar təsvir edilən elementlərlə bəzədilmişdir.

Aşağı ve yuxarı haşıyə və bəzi cərgələrin yerliyi sarı rəngli iplərdən toxunmuşdur.

Xalça əla keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilmiş və təbii boyalarla boyanmış iplərdən toxunmuşdur.

На белом поле сотканы красные, зеленые и темно-синие восьмиугольники, в которых есть геометрические звезды. Восьмиугольники помещены так, чтобы сформировать зеленые, темно-синие и красные полосы, расположенные в виде концентрических ромбовидных медальонов.

Белая кайма показывает те же самые восьмиугольники тех же цветов.

Нижняя и верхняя части поля и конечной каймы сотканы желтой пряжей.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

191

Azərbaycan xalçaları - QARABAĞ QRUPU

Zili. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Ağcabədi. XIX əsrin sonu. Yun. Xovsuz
Зили. Карабахская группа. Агдабеди, Азербайджан. Конец 19 в. Шерсть, безворсовая техника

Zilinin ölçüsü: 4' 62" x 5' 80" (177 x 141 sm)

Arasahənin ölçüsü: 160 x 125 sm

Haşiyənin ölçüsü: yanlarda - 7-6 sm., aşağı - 6 sm., yuxarı - 5 sm.

Ara sahə elementlərinin ölçüsü: 3x4,5 sm., 2x5 sm., 4x 5sm. və s.

Əriş: 2 qat möhkəm tovlananmış qalın ağı yun və pambıq (Z2S)

Arğac: ortada - 2 qat pambıq, 2 başda və 2 sonda ağı yun (Z2S)

Üz ipli: 2 qat yun incə nazik çox tovlu (Z2S)

Sıxlığı: 80x80 1 dm²

Arxa iplərin ölçülü: 7 sm

Saçaqlar: başda və sonda - 1 sm. yun ağı, pambıq ağı

Rənglər: 5 rəng: qırmızı, ağı, sürməyi, yaşıl, palidi.

Sailanması: elə

Общий размер: 4' 62" x 5' 80" (177 x 141 см)

Поле: 160 x 125 см

Ширина каймы: боковая - 6-7 см, в основании - 6 см, вверху - 5 см

Мотивы поля: 3 x 4.5 см, 2 x 5 см, 4 x 5 см, и т.д. см

Основа: 2 пряди, белая шерсть, толстая крутика, Z2S

Уток: в средней части поля - 2 пряди, хлопок; на концах - 2 пряди, белая шерсть; Z2S

Узорообразующий уток: 2 пряди, шерсть, Z2S

Плотность: 80 x 80 в 1 дм²

Ворс на изнанке: 7 см

Бахрома: 1 см, белый хлопок, белая шерсть

Цвета: 5 цветов: красный, белый, темно-синий, зеленый, коричневый

Сохранность: отличная

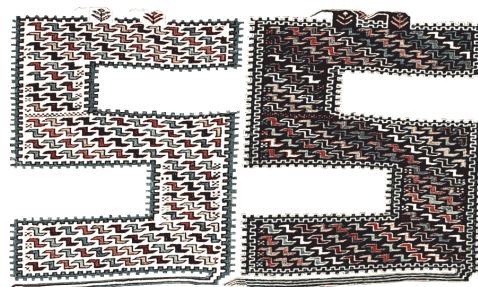

Vərninin əsas bəzəyini şahmat damaları qaydasında əvəzlənən, stilizə edilmiş böyük ölçülü elementlər təşkil edir. Toxular və sənətşünaslar bu elementləri fantastik heyvan sayılan əjdaha obrazı ilə əlaqələndirirlər. Bu elementlər, əsasən, latın əlifbasının «S» hərfinə bənzər, və yaxud «5» rəqəminə bənzər, çox nadir hallarda «Z» və yaxud «3»-ə bənzər formada da toxunurlar. Bu elementlər su, od, güc-qüvvət rəmzi kimi yozulur.

Vərninin koloriti Qarabağ xalçaları üçün səciyyəvidir. Toxucu xalçadakı əjdahaların rəngini bir aşırı dəyişməklə gecə ilə gündüzün, xeyirle şərin temasını yaratmışdır. Bir sözlə xüsusi ahənglə yaradılmış bu vərnə Azərbaycan dekorativ – tətbiqi sənətinin nadir incilərindən sayılır.

Qeyd etməliyik ki, bu kompozisiyalı Vərni nümunələri hazırda Avropanın və Amerikanın bir çox muzeylərində o cümlədən Londonun Viktoriya və Albert, Vaşinqtonun Tekstil muzeyində və Nyu-Yorkun Metropolitan muzeyində nadir eksponatlardan hesab edilir.

Vərni yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyalarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

На белом поле сотканы красные, зеленые и темно-синие восьмиугольники, в которых есть геометрические звезды. Восьмиугольники помещены так, чтобы сформировать зеленые, темно-синие и красные полосы, расположенные в виде концентрических ромбовидных медальонов.

Белая кайма показывает те же самые восьмиугольники тех же цветов.

Нижняя и верхняя части поля и конечной каймы сотканы желтой пряжей.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Vərni. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Bərdə, Lənbəran k.
XX əsrin əvvəlləri. Yun. Xovsuz

Xalçanın ölçüsü: 6' 72" x 8' 69" (265 x 205 sm)
 Arasahənin ölçüsü: 249 x 187 sm
 Haşiyənin ölçüsü: yanlarda - 8 sm., aşağı - 5 sm., yuxarı - 5 sm
 Əjdahaların ölçüsü: 60 x 44 sm, 61 x 44 sm, 60 x 44 sm, 60 x 49 sm
 Əriş: 3 qat ip, yun, palid rəngi (Z3S)
 Arğac: 2 qat, pambıq, ağ rəng (Z2S)
 Üz İpli: 2 və 3 qatlı, çox ince ayrılmış, mütləif rəngli yun, pambıq ağ (Z2S – Z3S)
 Arxa iplərin ölçüləri: 7 və 8 sm
 İlmə sıxlığı: 70 x 70 1 dm²
 Saçaqlar: palidi yun hər tərafda 5 sm
 Rənglər: 8 rəng: yaşıl, narıncı, tünd qırmızı, açıq yaşıl, palid, mavi, ağ (pambıq), qara
 Saxlanması: əla

Зили. Карабахская группа. Агджабеди, Азербайджан.
Конец 19 в. Шерсть, безворсовая техника

Общий размер: 4' 62" x 5' 80" (177 x 141 см)
 Поле: 160 x 125 см
 Ширина каймы: боковая - 6-7 см, в основании - 6 см, вверху - 5 см
 Мотивы поля: 3 x 4.5 см, 2 x 5 см, 4 x 5 см, и т.д. см
 Основа: 2 пряди, белая шерсть, толстая крутка, Z2S
 Уток: в средней части поля - 2 пряди, хлопок; на концах - 2 пряди, белая шерсть; Z2S
 Узорообразующий уток: 2 пряди, шерсть, Z2S
 Плотность: 80 x 80 в 1 дм²
 Ворс на изнанке: 7 см
 Бахрома: 1 см, белый хлопок, белая шерсть
 Цвета: 5 цветов: красный, белый, темно-синий, зеленый, коричневый
 Сохранность: отличная

Xalçanın ara sahəsini bir-birinin ardınca düzülmüş «S»-ə bənzər və yaxud «5»-ə bənzər elementlər bəzəyir. Ağ, mavi rəngli əjdahaların rəngi növbə ilə dəyişdirilərək çox baxımlı bir kompozisiya yaradılmışdır. Boşluqlar «Vərni» xalçaları üçün səciyyəvi olan klassik elementlərlə doldurulmuşdur.

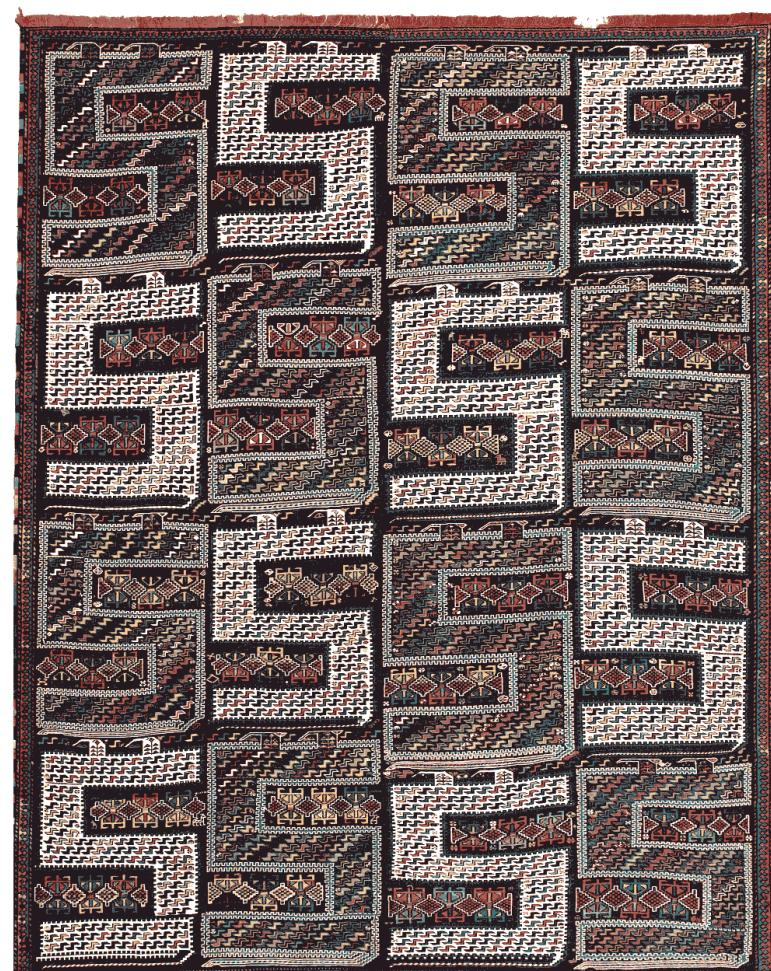
Əjdahaların üzərində tərsinə düzülmüş «Z»-ə bənzər xırda elementlər xalçanın ümumi kompozisiyasını tamamlayır.

«Vərni» yüksək keyfiyyətli, el üsulu ilə əyrilən və təbii boyalarla boyanan iplərdən istehsal edilmişdir.

Поле состоит из S-или «5»- образных мотивов попеременно белого и синего цветов, расположенных в шахматном порядке. Остальная часть поля заполнена ромбами и другими геометрическими элементами, типичными для текстиля «варни».

Драконы дополнительно заполнены разноцветными Z-элементами.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Vərni. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Bərdə, Lənbəran k.
XX əsrin əvvəlləri. Yun. Xovsuz

Xalçanın ölçüsü: 7' 55" x 8' 96" (273 x 230 sm)

Arasahənin ölçüsü: 263 x 212 sm

Haşiyənin ölçüsü: yanlarda 7 sm., başda 4 sm., sonda 5 sm

Əjdahaların ölçüsü: 57 x 50 sm, 58 x 56 sm, 51 x 64 sm, 66 x 50 sm və s.

Əriş: 3 qatlı, yun, qırmızı (Z3S)

Arğac: 3 qatlı, pambıq, ince, ağ (Z3S)

Üz ipi: 2 qat və 3 qat, mürtəlif rəngli, yun, ağ pambıq (Z2S, Z3S)

İlmə sıxlığı: 70 x 70 1 dm²

Arxaya keçirilən ilmələrin ölçüləri: 9 sm

Saçaqlar: hər tərefdə 3 sm. qırmızı yun

Rənglər: 9 rəng: qırmızı, mavi, göy, yaşıl, ağ, qara, çəhrayı, palid, ağ pambıq

Saxlanması: əla

Варни. Карабахская группа. Деревня Лемберан, Барда,
Азербайджан. Начало 20 в. Шерсть, безворсовая техника

Общий размер: 7' 55" x 8' 96" (273 x 230 см)

Поле: 263 x 212 см

Ширина каймы: боковая - 7 см, в основании - 4 см, сверху - 5 см

Мотивы «дракона»: 57 x 50 см, 58 x 56 см, 51 x 64 см, 66 x 50 см

Основа: 3 пряди, красная шерсть, Z3S

Уток: 3 пряди, белый хлопок, Z3S

Узорообразующий уток: 2-3 пряди, разноцветная шерсть, белый хлопок, Z2S, Z3S

Плотность: 70 x 70 в 1 дм²

Ворс на изнанке: 9 см

Бахрома: 3 см, красная шерсть

Цвета: 9 цветов: красный, яркий синий, синий, зеленый, белый, черный, розовый, коричневый, белый (хлопок)

Сохранность: отличная

Qarabağda bu tipli şəddələri «zolaqlı şəddə», «kəsmə» adlandırırlar. Eyni ölçülü şahmat düzümü ilə toxunan bu şəddə yorğan üzü, örtük kimi istifadə edilirdi. Qırmızı, qara, sarı və boz damalı, zərif toxunuşlu bu şəddə hər bir kəsde xoş əhvali-ruhiyyə yaradır və diqqəti cəlb edir. Adətən, belə şüx rəngli şəddələrdən toy və şənliliklərde istifadə edirdilər.

Şəddə əldə əyrilmiş və Kəlbəcər rayonunda bitən bitkilərdən alınmış təbii boyaqlarla rənglənmiş iplərdən toxunmuşdur.

Этот тип шадда называют «кесме» или «полосатым шадда». Поле разделено на красные, желтые и черные квадраты. Безворсовые ковры подобные этому использовались как покрывала и платки, особенно на свадьбах и праздниках.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

197

Azərbaycan xalçaları - QARABAĞ QRUPU

Şəddə. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Kəlbəcər.

XX əsrin əvvəlləri. Yun. Xovsuz

Şəddənin ölçüsü: 4' 42" x 6' 59" (201 x 135 sm)

Damaların ölçüsü: hər yerde 11 x 10 sm

Əriş: 2 qatlı yun, qara, sarı və qırmızı rəngdə (Z2S)

Arğac: 2 qatlı yun, qara, sarı və qırmızı rəngdə (Z2S)

Saçaqlar: qırmızı, sarı yun, başda - 2 sm., sonda - 10 sm.

Rənglər: 4 rəng: qara, palid, qırmızı, sarı

Sailanması: əla

Шадда. Карабахская группа. Келбаджар, Азербайджан.

Начало 20 в. Шерсть, безворсовая техника

Общий размер: 4' 42" x 6' 59" (201 x 135 см)

Клетки поля: 11 x 10 см

Основа: 2 пряди, черная, желтая, красная шерсть, Z2S

Уток: 2 пряди, черная, желтая, красная шерсть, Z2S

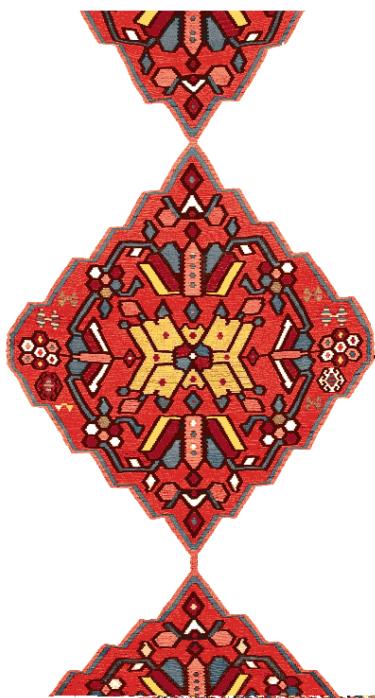
Плотность: 80 x 80 в 1 дм²

Бахрома: в основании - 2 см, вверху - 10 см, красно-желтая шерсть

Цвета: 4 цвета: чёрный, коричневый, красный, жёлтый,

Сохранность: отличная

Kontrast rəngli kilimin ara sahəsində bir böyük ölçülü və iki yarımcıq göl təsviri bütün kilim boyu düzülmüşdür. Mərkəzi gölün içərisində gül çələngini xatırladan nəbatı gül, çiçək və digər klassik elementlər nəqş edilmişdir. Mərkəzi göldə təsvir edilən nəqşlərin dördə biri yarımcıq göllərdə də təkrarlanmışdır.

Ara sahənin kənarlarında süməyli yerlikli yarımcıq göllər ətrafdakı mədaxillərə bitişik formada tərtib edilmişdir. Mərkəzdəki göllərin nəqşləri bu göllərdə də əyni tərtibatla işlənmişdir.

Ara sahədəki boşluqlar stilizə edilmiş gül, çiçəklə doldurulmuşdur.

Kilimin çəhrayı yerlikli haşıyəsi onlar üçün səciyyəvi olan «kilimgülü» adlanan klassik elementlərlə bəzədilmişdir. Toxucu bu elementlərin rəngini növbə ilə dəyişərək kontrast, canlı və axıcı təsir bağışlayan rəng palitrası yaratmışdır.

Kilim yüksək keyfiyyətli, el üsulu ilə əyrilmiş və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Центра чёрного поля украшено большим красным ромбом. Вверху и внизу поля сотканы половины центрального медальона. Медальон заполнен геометрическими цветочными и другими растительными элементами. Узоры медальона повторены в половинках медальона.

Остальная часть поля заполнена стилизованными цветами.

Кайма состоит из трех полос. Широкая розовая центральная кайма заполнена классическими шестиугольными элементами, называемыми «килим гюлю» (цветок кипима). Их цвета чередуются в контрастных комбинациях.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Kilim. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Tərtər.
XX əsrin ortaları. Yun. Xovsuz

Xalçanın ölçüsü: 6' 17" x 9' 19" (280 x 188 sm)
Arasahənin ölçüsü: 240 x 135 sm
Haşiyənin ölçüsü: yanlarda 31, 32, başda ve sonda 23 sm
Orta gölün ölçüsü: 134 x 126 sm
Kilimdəki deşiklərin ölçülü: 5,4 sm
Əriş: 3 ipdən ibarət yun, 2 ağı, 1 palid rəng (Z3S)
Arğac və üz ipi: 2 qat, yun, mütilef rənglərdə (Z2S)
Üz ipi:
Kilimin sıxlığı: 60 x 80 1 dm²
Saçaqlar: yoxdur, içəri tikilib
Rənglər: 9 rəng: açıq gülü qırmızı, zümrüdü, çəhrayı, ağı, bardo, sarı, açıq yaşıl, qara, narıncı
Saxlanması: elə

Килим. Карабахская группа. Тертер, Азербайджан.
Середина 20 в. Шерсть, безворсовая техника

Общий размер: 6' 17" x 9' 19" (280 x 188 см)
Поле: 240 x 135 см
Ширина каймы: боковая - 31 и 32 см, на концах - 23 см
Медальон поля: 134 x 126 см
Щели: 5,4 см
Основа: 3 пряди, шерсть, 2 белых, 1 коричневый цвет, Z3S
Уток и узорообразующий уток: 2 пряди, разноцветная шерсть, Z2S
Плотность: 60 x 80 в 1 дм²
Бахрома: соткана внутри
Цвета: 9 цветов: светло-красный, изумрудный, розовый, белый, винно-красный, желтый, светло-зеленый, черный, оранжевый
Сохранность: отличная

İnnabi yerlikli ara sahəni böyük ölçülü romblar bəzəyir. Rombların içərisində ağaca bənzər elementlər təsvir edilmişdir. İnnabi rəngli ara sahəni açıq qəhvəyi yerlikli kılımlar üçün səciyyəvi olan klassik elementlərlə bəzədilən enli haşiyə əhatə edir.

Haşiyə daxildən və xaricdən dilikli xətlərlə əhatə olunmuşdur. Ara sahədəki və haşiyədəki motivlərin rəngi növbə ilə dəyişdirilərək xalçaya özünəməxsus bir görkəm gətirmişdir.

Xalçanın yuxarı hissəsindəki çəhrayıya çalan əbərəş öz təbiiliyi ilə nəzərə çarpır.

Kilim əla keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Красное поле представляет композицию из больших ромбов, заполненных геометрическими мотивами пальметты.

Желтая центральная кайма демонстрирует узор, называемый «килим гюлу». Она окаймлена узкими полосами со взаимообратными или зазубренными узорами.

В главной части ковра заметно изменение цвета «абраш».

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Kilim. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Ağdam.
XIX əsrin sonu - XX əsrin əvvəlləri. Yun. Xovsuz

Kilimin ölçüsü: 6' 63" x 13' 25" (404 x 202 sm)

Arasahənin ölçüsü: 344 x 131 sm

Haşiyənin ölçüsü: yanlıarda - 38, 36, başda - 31 sm, sonda - 35sm

Zambaqların ölçüsü: 67 x 38 sm., 65 x 43 sm., 68 x 41 sm., 66 x 41 sm.,
66 x 42 sm., 53 x 41 sm., 53 x 40 sm.

Kilimdəki deşiklərin ölçüsü: 2 sm., 1 sm., 5 mm.

Əriş: 3 qat, ağı, palid yun, qalın (Z3S)

Arğac və naxış ipi: 2 qat, yun, müritəllif rəngli (Z3S)

Kilimin sıllığı: 60 x 70 1 dm².

Saçaqlar: ağı, palidi yun başında 3 sm., sonda 1 sm.

Rənglər: 8 rəng: açıq qırmızı, açıq yaşıl, sarı, yasəmən rəngli, ağı (pam-
bıq), qara, mavi, tünd yaşıl

Saxlanması: elə

Килим. Карабахская группа. Агдам, Азербайджан.
Конец 19 - начало 20-го вв. Шерсть, безворсовая техника

Общий размер: 6' 63" x 13' 25" (404 x 202 см)

Поле: 344 x 131 см

Ширина каймы: сторона - 38 и 36 см, основание - 31, вершина - 35 см

Медальоны поля: 67 x 38 см, 65 x 43 см, 68 x 41 см, 66 x 41 см, 66 x
42 см, 53 x 41 см, 53 x 40 см

Щели: 2 см, 1 см, 5 мм

Основа: 3 пряди, белый, коричневый цвет, шерсть, толстая, Z3S

Уток и узорообразующий уток: 2 пряди, разноцветная шерсть, Z2S

Плотность: 60 x 70 в 1 дм²

Бахрома: в основании - 3 см, вверху - 1 см, бело-коричневая шерсть

Цвета: 8 цветов: светло-красный, светло-зеленый, желтый, сиреневый, белый (хлопок), черный, яркий синий, темно-зеленый

Сохранность: отличная

Qırmızı yerlikli bu kılının əsas bəzəyini enli zolaqlar təşkil edir. Zolaqların içerisinde rombvari elementlər nəqş edilmişdir. Xalq arasında bu elementlər «kilimgülü» adlanır. Kılımlar üçün səciyyəvi olan «dırnaq» adlanan şaquli istiqamətli yarıqlar bu xalçanın əsas texnoloji xüsusiyyətlərindən biridir.

Bəzi toxucuların söylədiyinə görə, kılımlar toxunan zaman bu yarıqlar baş barmağın dırmağı ölçüsündə buraxıldığı üçün xalçadakı bu texniki prosesi məhz «dırnaq» adlandırmışlar. Bəzi naxışlar üçbucaq trapesiya şəklini almışdır.

Əsas rənglər tünd yaşıl, qırmızı, qara, qəhvəyi və ağ rənglərdir.

Kilim yüksək keyfiyyətli, el üsulu ilə əyrilən və təbii boyalarla boyanan iplərdən istehsal olunmuşdur.

Темно-красное поле состоит из широких и узких полос. Широкие полосы составлены из зеленых, красных и коричневых ромбов, называемых «килим полу». Узкие полосы либо просто зелёного цвета, либо украшены зигзагообразными линиями из маленьких зелёных и белых треугольников.

Техника килима формирует «щели» в его структуре, образуя ступеньчатые вертикальные контуры. Местные ткачи называют эти щели «дырнаг» (ноготь), потому что длина щелей обычно равна длине ногтя пальца.

Главные цвета - темно-зеленый, красный, черный, коричневый и белый.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

203

Azərbaycan xalçaları - QARABAĞ QRUPU

Kilim. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Ağdam.
XX əsrin əvvəli. Yun. Xovsuz

Kilimin ölçüsü: 6' 23" x 9' 84" (300 x 190 sm)
Öləmtərlərinin ölçüsü: 18 x 13 sm, 19 x 11 sm, 20 x 12 sm,
 17 x 11 sm
Kilimin deşiklərinin ölçüsü: 5,4 sm. 5 mm
Kilimin sıllığı: 80 x 80 1 dm²
Əriş: 3 qat, yun, ağ (Z3S)
Arğac: 2 qat, qara yun (Z2S)
Saçaqlar: kənarları hörülülmüş, başda 6 sm torlama,
 sonda 8 sm. ağ
Rənglər: 7 rəng: açıq qırmızı, bardo, tünd yaşıl, açıq yaşıl, tünd palidi,
 göy, ağ pambıq
Saxlanması: əla

Килим. Карабахская группа. Агдам, Азербайджан.
Начало 20 в. Шерсть, безворсовая техника

Общий размер: 6' 23" x 9' 84" (300 x 190 см)
Мотивы поля: 18 x 13 см, 19 x 11 см, 20 x 12 см, 17 x 11 см
Щели: 5-5,4 см
Основа: 3 пряди, белая шерсть, Z3S
Уток: 2 пряди, черная шерсть, Z2S
Плотность: 80 x 80 в 1 дм²
Бахрома: в основании - 6 см, вверху - 8 см, заплетена, белая
 шерсть
Цвета: 7 цветов: светло-красный, вино-красный, темно-зеленый,
 светло-зеленый, темно-коричневый, синий, белый (хлопок)
Сохранность: отличная

«Sehri ilmeler» qalereyasının Qarabağ xalçaları kolleksiyasına daxil olan bu məfrəş çox diqqətəlayiqdir.

Azərbaycan xalqının etnoqrafik xüsusiyyətlərinin formalaşmasında əhalinin bir qisminin köçmə həyat tərzi keçirməsi ilə əlaqədar yaylaqlara və qışlaqlara mövsümi miqrasiyası böyük rol oynamışdır. Bu həyat tərzi etnososial komplekslerin, o cümlədən bir çox heyvanların - at, dəvə, öküz (kəl), qatır, uzunqulağın yük daşması ilə əlaqədar yiğcam xalça məməlatlarının, xüsusiət məfrəslərin möişətdə tətbiqinə səbəb olmuşdur.

Məfrəslərdən evlərdə də ev əşyalarını, yorğan - döşəkləri, pal-paltaları yiğib saxlamaq məqsədilə istifadə edirdilər. Onlar əslində bu günü mebeli də əvəz edirdi. Qəhvəyi yerlikli bu məfrəsin əsas bəzəyini rombvari elementlər bəzəyir. Ağ, qırmızı, yaşıl, mavi, qəhvəyi, sumağ və s. rənglərin parlaq uzlaşmasından çox baxımlı bir kompozisiya yaradılmışdır. Rombvari elementlərin mərkəzində və kənarlarındakı qarmaqlı əhatə xüsusi, oynaq bir görünüş yaratmışdır.

Məfrəş mürəkkəb dolama texnikası ilə toxunmuş yüksək keyfiyyəlli, el üsulu ilə əyrilmiş və təbii boyaqlarla boyanmış iplərdən istehsal edilmişdir.

В прошлом население Азербайджана вели полукошевой образ жизни. Летние и зимние миграции сильно влияли на развитие ковроткачества. Ковры и ковровые изделия стали неотъемлемой частью жизни пастухов. Такая жизнь способствовала созданию легких, портативных ковров для обогрева жилья и перевозки выючными животными (лошади, верблюды, мулы, ослы, буйволы). Необходимость в сезонных перемещениях привела к появлению таких ковровых изделий, как мафраш (большой мешок или сундук).

Мафраши использовались как сумки для хранения и транспортировки постельных принадлежностей и одежду во время кочевья. Мафраши грузились на выючных животных.

Данный интересный образец украшен ромбами, разделенными на четыре секции чередующихся зеленого, красного и коричневого цветов. Другие цвета - белый, красный, зеленый, ярко-синий, кофейно-коричневый, темно-синий и т.д. делают композицию очень праздничной.

Мафраши ткутся в сложной технике обматывания.

Этот мафраш ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Məfrəş. Zili. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Laçın. XX əsrin əvvəlləri. Yun. Xovsuz
Мафраш, техника «зили». Карабахская группа. Лачин, Азербайджан. Начало 20 в. Шерсть, безворсовая техника

Məfrəşin ölçüsü: 4' 03" x 4' 99" (152 x 123 sm), 117 x 50 sm., yanları - 50 sm.,
 məfrəşin alt hissəsi- 122 x 50 sm

Əriş: 3 qat, ağı, yun (Z3S)

Arğac: 3 qat, ağı, yun (Z3S)

Üz ipləri: mavi, qırmızı, yaşıl, sarı rənglə olub, 2 qat, incə, yun (Z2S)

məfrəşin sıxlığı: 60 x 70 1 dm²

Şirazlaması (kənarlarının bədii tikişlə tikilməsi): 9 mm., yun, qırmızı, sarı,
 zümrüdü iplərlə icra edilib

Ağız hissəsinin köbəsi: 3 sm

İlgəklər: diametri 10, 12 sm

Rənglər: 11 rəng: yaşıl, mavi, qırmızı, kərpici, qara, ağı, açıq qırmızı, mavi, açıq
 palid, boz, xaki

Saxlanması: elə

Общий размер: 4' 03" x 4' 99" (152 x 123 см, боковые стороны - 117 x 50 см, основание - 122 x 50 см)

Основа: 3 пряди, белая шерсть, Z3S

Уток: 3 пряди, белая шерсть, Z3S

Узорообразующий уток: 2 пряди, шерсть синий, красный, зеленый и
 желтый, Z2S

Плотность: 60 x 70 в 1 дм²

Кромочный шив (шираз): 9 мм, шерсть красный, желтый, изумрудный

Зев: 3 см

Петли: диаметр - 10-12 см

Цвета: 11 цветов: зеленый, яркий синий, красный, красн-кирпичный, чер-
 ный, белый, светло-красный, темно-синий, светло-коричневый, серый, хаки

Сохранность: отличная

Bəzi bölgələrdə bu məişət əşyası «fərməş» adlandırılır. Köçmə həyat tərzi keçirən tərəkəmələrin məişətində çox əhəmiyyətli olan bu xalça məmulatı oturaq həyat tərzi keçirən əhalinin məişətində də çox əhəmiyyətli olmuşdur. Əgər tərəkəmələr yaylaqdan qışlağa və yaxud qışlaqdan yaylağa köçərkən bu məmulatdan yük daşımaq üçün istifadə edirdilərsə, oturaq həyat tərzi keçirən əhalı bu məmulatı indiki mebeli əvəz edən bir məişət əşyası kimi istifadə edirdilər. Bu məmulatın içərisinə yorğan - döşək və yaxud əyin paltarları yiğiliirdi.

Məfrəşin əsas bəzəyini rombvari elementlər təşkil edir. Rombların kənarları ağ rəngli qarmaqlı elementlərlə əhatə olunmuşdur. Əsas rənglər tünd qırmızı, ağ, sarı, yaşıl, yasəməni, qəhvəyi, narincı və mürəkkəb rəngdir.

Məfrəş yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilmiş və təbii boyaqlarla boyanmış iplərdən istehsal edilmişdir.

В некоторых зонах Азербайджана его называют «фармаш». Мафраши были незаменимым предметом в кочевой жизни местного населения. Мафраши использовались как сумки для хранения и транспортировки постельных принадлежностей и одежды во время сезонных перемещений на пастбища.

Этот образец украшен концентрическими ромбами различных цветов. Белые контуры ромбов имеют крючки.

Главные цвета композиции - темно-красный, белый, желтый, зеленый, сиреневый, коричневый, оранжевый и черный.

Этот мафраш ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Məfərəş. Zili. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Kəlbəcər. XIX əsrin sonu. Yun. Xovsuz
Мафраш, техника «зили». Карабахская группа. Кельбаджар, Азербайджан. Конец 19 в. Шерсть, безворсовая техника

Məfərəşin ölçüsü: 3' 41" x 4' 40" (134 x 104 sm)

Orta hissəsinin ölçüsü: 103 x 46 sm

Yanlarının ölçüsü: 47 x 49 sm., 103 x 40 sm., 43 x 48 sm

Dərinlik: 44 sm

Əriş: 2 qat, palid, yun, möhkəm tovlu, qalın (Z2S)

Arğac: 2 qat, palid, yun, incə əyrilmiş (Z2S)

Üz ipləri: üçqat, inca tovlanması, yun və pambıq (Z3S)

Məfərəşin sıxlığı: 60 x 70 1 dm²

Şirazlaması: qalın, yun, qırmızı, yaşıl, ağ, qara, çəhrayı iplərlə icra edilib

İlgəklər: diametri 4, 10 sm

Rənglər: 9 rəng: sarı, qırmızı, ağ, yaşıl, göy, qara, palid, zümrüdü, xaki

Saxlanması: elə

Общий размер: 3' 41" x 4' 40" (134 x 104 см)

Большие стороны: 103 x 46 см, 103 x 40 см

Малые стороны: 47 x 49 см, 43 x 48 см

Высота: 44 см

Основа: 2 пряди, коричневая шерсть, плотная крутка, Z2S

Уток: 2 пряди, коричневая шерсть, тонкая крутка, Z2S

Узорообразующий уток: 3 пряди, шерсть и хлопок, тонкая крутка, Z3S

Плотность: 60 x 70 в 1 дм²

Кромочный шов (шираз): толстая нить, шерсть красных, зеленого,

белого, черного, розового цветов

Петли: диаметр - 4-10 см

Цвета: 9 цветов: желтый, красный, белый, зеленый, темно-синий,

черный, коричневый, изумрудный, хаки

Сохранность: отличная

Məfrəşin əsas bəzəyini qıraqları qarmaqla əhatə edilmiş kiçik ölçülü rombvari elementlər təşkil edir. Məfrəşin qara yerlikli oturacağında stilizə edilmiş iki pəhləvan oğlan, at çapan oğlan, dördayaqlı fantastik quş və daraq təsvir edilmişdir.

Məfrəşin rəng çalarları bir-birilə uyğunlaşdırılırlaraq diqqəti cəlb edən bir görünüş yaradılmışdır.

Bu məmulat yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən işehsal edilmişdir.

Стороны украшены концентрическими ромбами, окаймленными крючками.

Черная сторона основания украшена стилизованными фигурами человека, лошади, фантастической птицы и элементами, называемыми «гребенка».

Этот мафраш ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Məfrəş. Zili. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Füzuli. XIX əsrin ortaları. Yun. Xovsuz
Мафраш, техника «зили». Карабахская группа. Физули, Азербайджан. Середина 19 в. Шерсть, безворсовая техника

Məfrəşin ölçüsü: 3' 38" x 4' 43" (135 x 103 sm)

Alt hissəsinin ölçüsü: 52 x 103 sm qara yun

Məfrəşin sıxlığı: 60 x 70 sm

Əriş: 3 qat, tünd palid, yun (Z3S)

Arğac: 2 qat, palid, yun (Z2S)

Üz ipləri: möhkəm tovlanması, müütəlif rəngli, 2 qat və 3 qat (Z2S, Z3S)

Sıxlığı: 70 x 80 1 dm²

Rənglər: 8 rəng: tünd qırmızı, açıq mavi, sarı, yaşıl, göy, ağ, qara, palid

Sailanması: əla

Общий размер: 3' 38" x 4' 43" (135 x 103 см)

Основание: 52 x 103, черная шерсть

Основа: 3 пряди, темно-коричневая шерсть, Z3S

Уток: 2 пряди, коричневая шерсть, Z2S

Узорообразующий уток: 2-3 пряди, разноцветные, Z2S, Z3S

Плотность: 60 x 70 в 1 дм²

Цвета: 8 цветов: темно-красный, светло-голубой, желтый, зеленый, темно-синий, белый, черный, коричневый

Сохранность: отличная

Məfrəşin əsas bəzəyini mavi, çəhrayı, aq, firuzeyi, qəhvəyi, qırmızı, sarı və digər qarışq rənglərlə tərtiblənmiş rombvari elementlər təşkil edir. Bu rombvari elementlərin mərkəzində «səkkizguşeli ulduz» nəqşləri təsvir edilmişdir. Ara sahəni əhatə edən haşıyə də rombvari elementlərlə bəzədilmişdir. Haşıyələri yaşıl, qırmızı rəngli «dililikli» mədaxillər əhatə edir.

Məfrəş yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilmiş və təbii boyaqlarla boyanmış iplərdən toxunmuşdur.

Данный образец украшен ромбами ярко-синего, розового, белого, бирюзового, кофейно-коричневого, красного, желтого и т.д. цветов. В центре ромбов есть восьмиконечные звезды.

Вся композиция окружена каймой из квадратов, заполненных ромбами. Кайма обрамляется красными медахиль-полосами с зазубренным узором.

Этот мафраш ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

**Məfrəş. Zili. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Füzuli. XX əsrin əvvəlləri. Yun. Xovsuz
Мафраш, техника «зили». Карабахская группа. Физули, Азербайджан. Начало 20 в. Шерсть, безворсовая техника**

Məfrəşin ölçüsü: 4' 03" x 5' 81" böyük yanları - 123 x 177 sm., 120 x 59 sm.,
kiçik yanları - 60 x 69 sm
Oturacaq hissesi: 128 x 60 sm
Məfrəşin sıxlığı: 60 x 70 1 dm²
Əriş: 4 qat, ağı pambıq (Z4S)
Arğac: 2 qat, ağı yun (Z2S)
Üz ipləri: 2 və 3 qat, yun (Z2S, Z3S)
Şirazlaması: ağı pambıq ipə icra edilib
İlgəklər: 12 ədəd diametri 8 sm. palidiyun
Rənglər: 6 rəng: qırmızı, çəhrayı, ağı, palid, mavi, narıncı
Sailanması: əla

Размер: 4' 03" x 5' 81" (большие стороны - 123 x 177 см, 120 x 59 см, малые стороны - 60 x 69 см)
Сторона основания - 128 x 60 см
Основа: 4 пряди, белый хлопок, Z4S
Уток: 2 пряди, белая шерсть, Z2S
Плотность: 60 x 70 в 1 дм²
Петли: 12 петель, диаметр - 8 см, коричневая шерсть
Кромочный шов (шираз): белая пряжа, хлопок
Цвета: 6 цветов: красный, розовый, белый, коричневый, яркий синий, оранжевый
Сохранность: отличная

Ara sahənin əsas bəzəyini səkkizguşeli ulduzlar təşkil edir. Naxışlar rombvari elementlərin içərisində yerləşdirilmişdir. Rombların və ulduzların rəngi dəyişdirilərək rəng uzlaşdırılması düzgün həll edilmişdir. Burada rəng ahəngdarlığı həndəsi elementləri və ulduzları aydın nəzərə çarpdırır.

Məfəsin oturacaq hissəsi palazlar üçün səciyyəvi olan zolaqlarla tərtib edilmişdir. Zolaqlar qəhvəyi və narıncıya çalan qırmızı rənglərdən ibarətdir.

Ensiz haşiyələr «dilikli» və «mollabaşı» elementləri ilə işlənmişdir.

Bu məmələt yüksək keyfiyyətli, el üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Главный заполняющий поле элемент - ромбы, заполненные восьмиконечными звездами. Композиция составлена из чередования трех основных цветов - красного, черного и белого.

Сторона основания мафраша демонстрирует полосы кофейного и оранжевого цветов. Такой узор характерен для паласов.

Узкие бордюрные полосы демонстрируют взаимообратные и зазубренные узоры.

Этот мафраш ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Məfrəş. Zili. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Ağdam. XX əsrin əvvəlləri. Yun. Xovsuz
Мафраш, техника «зили». Карабахская группа. Агдам, Азербайджан. Начало 20 в. Шерсть, безворсовая техника

Məfrəşin ölçüsü: 2 böyük yanları - 3' 44" x 4' 59" (140 x 105 sm), kiçik yanlarda - 50 x 45 sm., 50 x 45 sm., oturacağı - 102 x 49 cm

Məfrəşin sıxlığı: 60 x 60 1 dm²

Əriş: 3 qat, ağı, yun, nazik, möhkəm tovlanması (Z3S)

Arğac: 2 qat, qırmızı və qara yun (Z2S)

Üz ipləri: 4 qat, pambıq, ağı, 2 qat rəngarəng yun, incə və möhkəm tovlanması ipler (Z4S, Z2S)

Şirazlaması: 2 qat yun, qırmızı, yaşıllı iplərlə tikilmişdir

Rənglər: 7 rəng: qırmızı, narincı, yaşıllı, mavi, Sarı, ağı, qara

Sailanması: əla

Размер: 3' 44" x 4' 59" (большие стороны - 140 x 105 см, малые стороны - 50 x 45 см, сторона основания - 102 x 49 см)

Основа: 3 пряди, белая шерсть, тонкая крутика, Z3S

Уток: 2 пряди, красно-черная шерсть, Z2S

Узорообразующий уток: 4 пряди, белый хлопок, Z4S; 2 пряди, разноцветная шерсть, Z2S

Плотность: 60 x 60 в 1 дм²

Кромочный шов (шираз): 2 пряди, шерсть красный и зеленый

Цвета: 7 цветов: красный, оранжевый, зеленый, яркий синий, желтый, белый, черный

Сохранность: отличная

Məfrəşin əsas bəzəyini sarı, mavi, tünd və çəhrayıya çalan açıq qırmızı, yaşıl, narnıcı və aq rəngli rombvari elementlər təşkil edir.

Ara sahənin ətrafındakı haşiyələr «X» hərfinə bənzər elementlərlə tərtib edilmişdir. Haşiyəni hər iki tərəfdən aq rəngli «sicəndişi» elementləri əhatə edir.

Məfrəş kontrast rənglərdən ibarətdir.

Bu məməlat yüksək keyfiyyətli, el üsulu ilə əyrilmiş və təbii boyalarla boyanmış iplərdən istehsal edilmişdir.

Мафраш украшен концентрическими ромбами желтого, темного и светло-красного, оранжевого, синего и белого цветов.

Весь узор окружен каймой из клеток, заполненных X-образными элементами. Кайма обрисована узкими взаимообратными белыми и черными узорами.

Цветовая композиция составлена из контрастных цветов.

Этот мафраш ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Məfrəş. Zili. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Bərdə. XIX əsrin sonları. Yun. Xovsuz
Мафраш, техника «зили». Карабахская группа. Барда, Азербайджан. Конец 19 в. Шерсть, безворсовая техника

Məfrəsin ölçüsü: böyük yanları - 3' 15" x 4' 82" (147 x 96 cm), 99 x 51 cm.,
 kiçik yanları - 49 x 50 cm., 49 x 52 cm

Alt oturacağı: 99 x 56 sm

Ərəş: 3 qat, qırmızı yun, nazik, möhkəm tovlanması (Z3S)

Arğac: 2 qat, qırmızı, yun, nazik, möhkəm tovlanması (Z2S)

Üz ipləri: 4, üç qat, müxtəlif rəngli, yun, incə əyrilmiş, möhkəm, 3 qat pambıq,
 ağ (Z4S, Z3S)

Sixlıq: 70 x 80 1 dm²

İlgəklər: 8 ədəd, diametri 10 cm

Rənglər: 10 rəng: qırmızı (koşenil), açıq qırmızı, tirməyi, mavi, narincı, ağı,
 qara, palid, yaşılı, qızılı oxra

Saxlanması: Əla

Размер: 3' 15" x 4' 82" (большие стороны - 147 x 96 см, 99 x 51 см, малые сто-
 роны - 49 x 50 см, 49 x 52 см)

Сторона основания: 99 x 56 см

Основа: 3 пряди, красная шерсть, тонкая и плотная крутка, Z3S

Уток: 2 пряди, красная шерсть, тонкая и плотная крутка, Z2S

Узорообразующий уток: 4 пряди, разноцветная шерсть, плотная крутка,
 Z4S; 3 пряди, белый хлопок, Z3S

Плотность: 70 x 80 в 1 дм²

Петли: 8 петель, диаметр - 10 см

Цвета: 10 цветов: красный (кошениль), светло-красный, темно-синий, яркий
 синий, оранжевый, белый, черный, коричневый, зеленый, охра

Сохранность: отличная

Məfrəsin yan hissələrindən tikilmiş «Yəhər üstü». Bu xalça məməlatının əsas bəzəyi enli və ensiz zolaqlar içərisində düzəlmüş həndəsi və nəbatı elementlərdən ibarətdir.

Yerliyi sürməyi olan enli haşiyəyə bənzər zolağın içərisini altıbucaqlı yan tərəfləri qarmaqlı elementlərlə əhatə edilmiş naxışlar bəzəyir. Ensiz zolaqları isə qarmaqlı nəbatı elementlər zənginləşdirmişdir. Bu məməlatda tətbiq edilən rəng çalarları həndəsi və nəbatı motivlərin ahengdarlığını nəzərə çarpdır. Zolaqların yerliyində olan rənglər ornamental motivlərin rənglərində qanunauyğun olaraq təkrarlanır. Məfrəş hissələrinə yad olan, sonradan tərtib edilən qotazların da rəngi motivlərin rəngi ilə uzlaşdırılmışdır. Bu məməlat yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilmiş və təbii boyalarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Попона была сделана из двух частей мафраша. Главный узор состоит из широких и узких полос.

Широкие полосы заполнены шестиугольными и другими геометрическими изображениями. Узкие полосы заполнены ромбами с крючками чередующихся цветов.

Вдоль края ткань украшена разноцветными кисточками.

Эта попона ручной работы высокого качества соткана из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Мəfrəş hissəsi. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Bərdə, Boyəhmədli k. XIX əsrin sonları. Yun. Xovsuz Popona (фрагменты мафраша). Карабахская группа. Деревня Бойахмедлы, Барда. Азербайджан. Конец 19 в. Шерсть, безворсовая техника

Məfəşin ölçüsü: 3' 02" x 3' 18" (97 x 92 cm), 94 x 49 sm

Ərəş: 3 qat yun, aq, ince, möhkəm tovlu (Z3S)

Arğac: 2 qat pambıq, aq, ince, möhkəm tovlu (Z2S)

Üz ipləri: 2 qat, müxtəlif rəngli, nazik, möhkəm tovlu, yun, pambıq

Sıxlıq: 40 x 60 1 dm²

Qotazlar: 6 sm., 8 sm

Saçaqlar: 24 sm

Rənglər: 8 rəng: qara, yaşıl, qırmızı, süməyi, aq, xaki, sarı, çəhrayı

Saxlanması: Əla

Размер: 3' 02" x 3' 18" (97 x 92 см, 94 x 49 см)

Основа: 3 пряди, белая шерсть, напряженное завихрение, Z3S

Уток: 2 пряди, белый хлопок, напряженное завихрение, Z2S

Узорообразующий уток: 2 пряди, разноцветные, шерсть, хлопок, тонкая крутка

Плотность: 40 x 60 в 1 дм²

Кисточки: 6 см, 8 см

Бахрома: 24 см

Цвета: 8 цветов: черный, зеленый, красный, темно-синий, белый, хаки, желтый, розовый

Сохранность: отличная

Qarabağın mürekkeb kompozisiya quruluşuna daxil olan bu məməlatın çanta hissəsinin arası həsəsi «varn» xalçaları üçün səciyyəvi olan «S»-ə bənzər elementlərlə bəzədilmişdir.

Elementlərin rəngi növbə ilə dəyişdirilərək çox baxımlı bir ahəng yaradılmışdır.

Arasahəni açıq yaşıl çıxıntılı xətt əhatə edir.

Məməlatın haşiyəsi bir-birinin ardınca düzülmüş dördünsür və zəncirvari elementlərlə tərtib edilmişdir.

Xurcun əla keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyalarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Эта седельная сумка использовалась для поклажи товаров на выочных животных во время сезонных миграций кочевников.

Основной узор на каждой стороне хурджуна - S-элементы, характерные для ковров «варни». Мотивы расположены в диагональных линиях чередующихся цветов. Поле окаймлено светло-зеленой линией с зазубренным узором.

Вся композиция окаймлена белой полосой из разноцветного цепеподобного узора.

Этот хурджун ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

219

Azərbaycan xalçaları - QARABAĞ QRUPU

Xurcun. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Ağcabədi. XX əsrin əvvelləri. Yun. Xovsuz
 Хурджун. Карабахская группа. Агджабеди, Азербайджан. Начало 20 в. Шерсть, безворсовая техника

Xurcunun ölçüsü: 1' 51" x 4' 10" (125 x 46 sm)

Gözlərin ölçüsü: 44 x 45 sm, 46 x 45 sm

Ərəş: 3 qat, 1 qatı pambıq, 2 qatı yun (Z3S)

Arğac: qara rəngli, ikiqat, yun (Z2S)

Xurcunun sıxlığı: 40 x 60 1 dm²

İlgəklər: 12 x 12 sm, ağ və mavi rəngli pambıqdan toxunmuşdur

Rənglər: 9 rəng: açıq qırmızı, mavi, boz, qızılı oxra, ağ, qara, yaşıl, narincı, açıq çəhrayı

Saxlanması: Əla

Полный размер: 1' 51" x 4' 10" (125 x 46 см)

Сумки: 44 x 45 см, 46 x 45 см

Основа: 3 пряди, 1 хлопок, 2 шерсти, Z3S

Уток: 2 пряди, черная шерсть, Z2S

Плотность: 40 x 60 в 1 дм²

Петли: 12 x 12 см, бело-синий хлопок

Цвета: 9 цветов: светло-красная, яркая синяя, серая, золотая охра, белый, черный, зеленый, оранжевый, светло-розовый

Сохранность: отличная

Yerli toxular bu kompozisiyanı «Şahsevən» adlandırırlar. Xurcunun ara sahəsinin əsas naxışları ağ və qara yerlikli dioqanal istiqamətde uzanan zolaqlar içərisində küncləri qırmaqvari olan narıncı, sarı, qırmızı, mavi, yaşıl, ağ rənglərlə işlənmiş dördbucaklı elementlər təşkil edir.

Xurcunun haşiyəsi «mollabaşı» adlanan elementlərlə tərtib edilmişdir. Haşiyəni hər iki tərəfdən ağ rəngli qırıq-qırıq xətlər və mavi düz xətt əhatə edir.

Xurcunun aşırım hissəsi palazlara xas olan qırmızı və qara zolaqlarla işlənmişdir. Nəfis tərtibata malik olan bu məmələt yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Местные ткачи называют узор «Шахсеван». Поле разделено на белые и черные полосы, заполненные разноцветными квадратами оранжевого, желтого, красного, ярко-синего и зеленого, белого цветов.

Вся композиция окружена каймой с красно-зеленым стрельчатым узором, называемым «молла бashi». Кайма обрамляется узкими ломаными линиями. Средняя красно-черная часть хурджуна сделана в технике паласа.

Этот хурджун ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

221

Azərbaycan xalçaları - QARABAĞ QRUPU

Xurcun. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Beyləqan, Şahsevən k. XIX əsrin sonu XX əsrin əvvəlləri. Yun. Xovsuz
Хурджун. Карабахская группа. Деревня Шахсеван, Бейлаган. Азербайджан. Конец 19 - начало 20-го в. Шерсть, безворсовая техника

Xurcunun ölçüsü: 1' 74" x 4' 62" (141 x 53 sm)

Xurcunun gözlərinin ölçüsü: 56 x 51 sm, 54 x 52 sm

Orta palaz hissəsinin ölçüsü: 67 x 52 sm

Ərəş: 2 qat yun, yunun öz rəng (açıq sarı), çox tovlu (Z2S)

Arğac: 3 qat, qırmızı yun (Z3S)

Üz ipi: 2 qat, ince, çox tovlu, müxtəlif rəngli, ağ pambıq (Z2S)

Dolama hissəlerinin sıxlığı: 50 x 70 1 dm²

Xurcunun sıxlığı: 48 x 60 1 dm²

İlgəklər: 10 dənə, 5 sm

Şirazlama: qara, mavi, qırmızı rəngli yun iplerlə dolanmışdır

Rənglər: 10 rəng: sarı, palid, noxudu, ağ, qara, mavi, yaşıl, qırmızı moruğun, nəməci, sürməyi

Saxlanması: Əla

Полный размер: 1' 74" x 4' 62" (141 x 53 см)

Сумки: 56 x 51 см, 54 x 52 см

Средняя часть (техника «палас»): 67 x 52 см

Основа: 2 пряди, шерсть, натуральный цвет (светло-желтый), плотная крутка, Z2S

Уток: 3 пряди, красная шерсть, Z3S

Узорообразующий уток: 2 пряди, разноцветный, белый хлопок, тонкая крутка, Z2S

Плотность: 50 x 70 в 1 дм²

Плотностьвязки: 48 x 60 в 1 дм²

Петли: 10 петель, диаметр - 5 см

Кромочный шов (шираз): чёрная, синяя, красная шерсть

Цвета: 11 цветов: жёлтый, коричневый, белый, чёрный, яркий синий, слоновая кость, зелёный, тёмно-красный, оранжевый, тёмно-синий

Сохранность: отличная

Ara sahənin əsas bəzəyini rombvari elementlər təşkil edir. Rombvari elementlərin kənarları qarmaqlı nəqşlərlə əhatə olunmuşdur.

Açıq yaşıl, mavi, açıq qəhvəyi, çəhrayı, tünd sərməyi və tünd qırmızı rənglərin növbə ilə dəyişdirilərək uzlaşmasından hər bir kəsi sakitləşdirə biləcək ahəng yaradılmışdır.

Ağ yerlikli ensiz haşıye kiçik ölçülü rombvari elementlərlə bəzədilmişdir. Xurcunun xaricdən kənarları rəngləri bir aşırı dəyişdirilən dolama üsulu ilə işlənmişdir.

Xurcunun aşırım hissəsi ağ yerlikli kənarları isə xurcunun haşıyesindəki elementlərlə eyni naxış tərtibatına malikdir. Aşırım hissəsinin ara sahəsi «X»-ə bənzər və digər elementlərlə bəzədilib. Hörmələrlə işlənmiş iplərin uclarındakı qırmızı, sərməyi və az hissəsi yaşla çalan qołazlar canlı təsir bağışlayır.

Xurcun yüksək keyfiyyətli, el üsulu ilə əyirlən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Белое поле украшено крючковатыми ромбами чередующихся зеленого, синего, светло-коричневого, черного и темно-красного цветов.

Белая кайма украшена маленькими ромбами. Края хурджуна сшиты разноцветными нитями.

Средняя часть ткани тоже белая и окружена той же самой каймой. На белом поле есть несколько Х-элементов. Концы шнурков зева хурджуна украшены кисточками.

Этот хурджун ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Xurcun. Zili. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Ağdam, Əfətli k. 1943-cü il. Yun. Xovsuz
Хурджун, техника «зили». Карабахская группа. Деревня Афатлы, Агдам. Азербайджан. 1943. Шерсть, безворсовая техника

Xurcunun ölçüsü: 1' 41" x 3' 31" (101 x 43 sm)
Xurcunun gözlərinin ölçüsü: 38 x 43 sm, 40 x 41 sm
Arasahənin ölçüsü: 32 x 34 sm
Orta hissənin ölçüsü: 18 x 43 sm
Ərəş: 4 qat pambaq, ağ (Z4S)
Arğac: 4 qat pambıq, ağ (Z4S)
Üz ipi: 2 qat yun, ince, möhkəm tovlanması (Z2S)
Dolama hissələrinin sıxlığı: 50 x 70 1 dm²
Xurcunun sıxlığı: 50 x 50 1 dm²
İlgəklər: 15-16, qara, palid rəngli yundan 8 sm
Şirazlama: qırmızı, palid, sarı, mavi, yaşıl, göy rəngli yun. İplerlə icra edilmişdir
Rənglər: 10 rəng: ağ, qara, qırmızı, yaşıl, mavi, palidi, xaki, sarı, çəhrayı, boz
Saxlanması: Əla

Общий размер: 1' 41" x 3' 31" (101 x 43 см)
Сумки: 38 x 43 см, 40 x 41 см
Поле: 32 x 34 см
Средняя часть: 18 x 43 см
Основа: 4 пряди, белый хлопок, Z4S
Уток: 4 пряди, белый хлопок Z4S
Узорообразующий уток: 2 пряди, шерсть, тонкая крутика, Z2S
Плотность: 50 x 50 в 1 дм²
Петли: 15-16 петель, черно-коричневая шерсть, диаметр - 8 см
Кромочный шов (шираз): шерстяная пряжа красного, коричневого, желтого, яркого синего, зеленого, синего цветов
Цвета: 10 цветов: белый, черный, красный, зеленый, яркий синий, коричневый, хаки, желтый, розовый, серый
Сохранность: отличная

Mavi yerlikli ara sahəni böyük ölçülü «səkkiz künclü» medalyon təşkil edir. Medalyonun mərkəzində dörbucaqlı həndəsi element yerləşdirilmişdir. Dörbucaqlı həndəsi elementin mərkəzində «dördünsür» elementi təsvir edilmişdir.

Narincıya çalan qırmızı rəngli enli haşıyə şamdana bənzər elementlərlə bəzədilmişdir. Ağ, sarı, açıq qəhvəyi, mavi, açıq yaşla çalan bu elementlərin rəngləri növbə ilə dəyişdirilərək xüsusi ahəng yaradılmışdır. Haşıyənin xaricdən kənarları «mollabaşı» elementləri ilə əhatə olunmuşdur.

Bu xalça məmələti yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Синее поле содержит большой восьмиугольный крючковатый медальон белого цвета. В центре медальона помещен красный прямоугольный элемент. У последнего, в свою очередь, есть голубой крестообразный элемент.

Кайма состоит из широкой оранжевой полосы с геометрическим узором переменного белого, желтого, светло-коричневого, синего, светло-зеленого цветов, и узкой внешней полосы с взаимообратным стрельчатым узором белого и коричневого цветов.

Этот хурджун ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Xurcun üzü. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Beyləqan, Şahsevən k. XIX əsrin sonları. Yun. Xovsuz
Фрагмент хурджуна. Карабахская группа. Деревня Шахсеван, Бейлаган. Азербайджан. Конец 19 в. Шерсть, безворсовая техника

Xurcun fragmentinin ölçüsü: 1' 77" x 1' 80" (54 x 55 sm),
1' 70" x 1' 80" (55 x 52 sm)
Arasəhənin ölçüləri: 33 x 30 sm
Haşiyənin ölçüsü: 12 sm.
Ərəş: 3 qat yun, ince və möhkəm tovlu, ağ (Z3S)
Arğac: 2 qat, yun və 2 qat İpək, qırmızı (Z2S, Z2S)
Üz ipi: 2 qat, ince yun müxtəlif rəngli, az tovlu (Z2S)
Xurcunun sıxlığı: 60 x 80 1 dm²
Rənglər: 9 rəng: tox qırmızı (koşenil), qara, mavi, ağ, xaki, sarı, yaşıl, palid, açıq qırmızı
Saxlanması: Əla

Размер фрагмента: 1' 77" x 1' 80" (54 x 55 см, 55 x 52 см)
Поле: 33 x 30 см
Кайма: 12 см
Основа: 3 пряди, белая шерсть, тонкая крутика, Z3S
Уток: 2 пряди, шерсть и шелк, красный, Z2S
Узорообразующий уток: 2 пряди, разноцветная шерсть, тонкая крутика, Z2S
Плотность: 60 x 80 в 1 дм²
Цвета: 9 цветов: темно-красный (кошениль), черный, ярко-синий, белый, хаки, желтый, зеленый, коричневый, светло-красный
Сохранность: отличная

Əhalinin məişətində istifadə edilən bu məmələtə çox əhəmiyyətli olmuşdur. Heyvandarlıqda geniş istifadə edilən çuldan atın, dəvənin, uzunqulağın, öküzün və s. minik heyvanlarının belini soyuqdan qorumaq və eyni zamanda onları zinətləndirmək üçün istifadə edilirdi. Hələ keçmiş zamanlardan bəri bir qayda olaraq ən gözəl çullar xüsusi olaraq nişanlı qızlar tərəfindən toxunaraq öz adaxlılarına hədiyyə kimi təqdim edilərmiş.

Kontrast rənglərlə tərtib edilən bu çulun əsas bəzəyini aşağı tərəfdən üç cərgə rəngləri növbə ilə dəyişdirilən heyvan təsvirləri təşkil edir. Bəzən iki və bəzən dörd ayaqla təsvir edilməsinə baxmayaraq, bu elementlər quş təsvirləri sayılır.

Çulun yuxarı hissəsində açıq qırmızı, firuzəyi, sarı, ağ, tünd qırmızı və narıncı rəngli Qarabağ xalçaları üçün xarakterik olan ağaca bənzər ucları kiçik rombvari formalı elementlər nəqş edilmişdir. Çulu hər tərəfdən ağ, mavi, çəhrayı, qara və qırmızı rəngli dilikli mədaxillər əhatə edir.

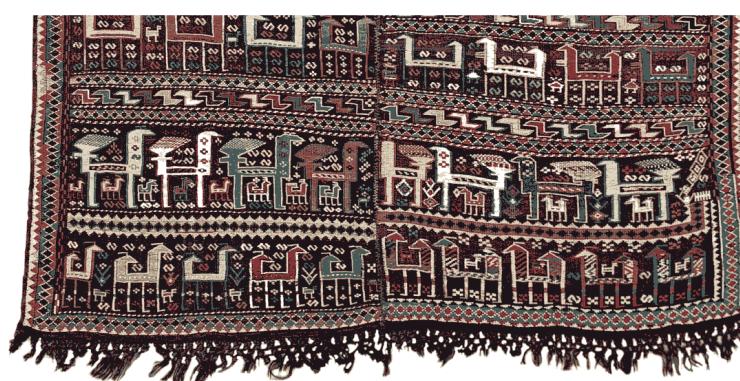
Çul yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Попоны такого типа использовались для украшения и согревания выючных животных (лошадь, верблюд, осел, бык). Она помещалась на спину животного. Чулы также были частью приданого невесты. Традиционно невеста самостоятельно ткала чул для своего жениха.

Нижняя часть состоит из трех рядов, заполненных фигурами фантастических четырех- и двуногих птиц. Ткань сделана из двух частей, и ряды половинок противостоят друг другу.

Верхняя часть поля украшена геометрическим растительным узором красного, бирюзового, желтого, белого, темно-красного, оранжевого цветов, что создает разноцветные полосы. Все поле окаймлено полосой из зазубренного узора белого, синего, розового, черного и красного цветов.

Этот чул ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Çul. Zili. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Kəlbəcər. XIX əsrin ortaları. Yun. Xovsuz
Чул, техника «зили». Карабахская группа. Кельбаджар, Азербайджан. Середина 19 в. Шерсть, безворсовая техника

Çulun ölçüsü: 4' 26" x 5' 18" (158 x 130 sm)

Qolların ölçüsü: 55 x 30 sm, 53 x 30 sm

Haşiyənin ölçüsü: 7 sm

Qolların arası: 44 sm.

Tovuz quşları: 32 x 17 sm

Qolların ölçüleri: 11 x 8 sm

Ərəş: 4 qat yun qara, möhkəm tovlanması (Z4S)

Arğac: 2 qat, yun qara möhkəm tovlanması (Z2S)

Üz ipi: 2 qat ince, nazik yun, möhkəm tovlanması, müxtəlif rəngli, 4 qat pambıq (Z2S, Z4S)

Saçaqlar: hörülüb 11 sm

Rənglər: 10 rəng: ağı (pambıq), qırmızı, xaki, sarı, mavi, göy, bardo, qara, yaşıllı, açıq palid

Saxlanması: Əla

Общий размер: 4' 26" x 5' 18" (158 x 130 см)

Рукава: 55 x 30 см, 53 x 30 см

Расстояние между рукавами: 44 см

Мотивы птиц: 32 x 17 см

Кайма: 7 см

Основа: 4 пряди, черная шерсть, плотная крутка, Z4S

Уток: 2 пряди, черная шерсть, плотная крутка, Z2S

Узорообразующий уток: 2 пряди, разноцветная шерсть, тонкая крутка, Z2S; 4 пряди, хлопок, Z4S

Бахрома: заплетена, 11 см

Цвета: 10 цветов: белый (хлопок), красный, хаки, желтый, светло-синий, синий, винно-красный, черный, зеленый, светло-коричневый

Сохранность: отличная

Qarabağın zəngin naxış tərtibatı sırasına daxil olan çulun əsas motivləri müxtəlif ölçülü «dördayaqlı» və «ikiayaqlı» quş təsvirlərindən ibarətdir. Çulun yuxarı hissəsində «səkkizguşeli ulduz», küknar ağacına bənzər kiçik ölçülü motivlər və qarmaqlı elementlər təsvir edilmişdir.

Məməlatın haşiyəsi rombvari naxışlarla tərtib edilmişdir. Növbə ilə sağa və sola istiqamətlənən motivlərin rəngi düzülüşünə uyğun olaraq uzlaşaraq yüksək peşəkarlıqla həll edilmişdir. Kontrastlı uzlaşmalardan canlı bir sənət əsəri yaradılmışdır. Çul yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyalarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Главный мотив на черном поле - изображения четырехногой птицы. Верхняя часть поля украшена восьмиконечными звездами и мотивами листа.

Вся композиция окружена каймой, которая демонстрирует линию из черных ромбов вдоль ее центральной оси и разноцветных ромбов. Чередование контрастных цветов делает ткань очень яркой и праздничной.

Этот чул ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Çul. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Laçın. XIX əsrin sonu. Yun. Xovsuz
Чул. Карабахская группа. Лачин, Азербайджан. Конец 19 в. Шерсть, безворсовая техника

Çulun ölçüsü: 3' 41" x 5' 35" (163 x 104 sm)

Qolların ölçüsü: 60 x 38 sm, 59 x 40 sm

Qolların arası: 32 sm

Ara sahənin ölçüləri: 92 x 96 sm

Haşiyənin ölçüləri: 8-9 sm

Əreş: 3 qat, qalın, möhkəm tovlanması, qara, yun (Z3S)

Arğac: 2 qat, qalın, möhkəm tovlanması, qara yun (Z2S)

Üz ipi: 2 qat, ince, möhkəm tovlu, müxtəlif rəngli yun, 3 qat, ağı, pambıq (Z2S, Z3S)

Sıxlığı: 70 x 70 1 dm²

Saçaqlar: yuxarı da 7 sm., aşağı da 20 sm. qara yun

Rənglər: 9 rəng: qırmızı, yaşıl, qara, ağı, sarı, mavi, narincı, cəhrayı, yasəmən

Saxlanması: Əla

Общий размер: 3' 41" x 5' 35" (163 x 104 см)

Рукава: 60 x 38 см, 59 x 40 см

Расстояние между рукавами: 32 см

Поле: 92 x 96 см

Кайма: 8-9 см

Основа: 3 пряди, черная шерсть, плотная крутка, Z3S

Уток: 2 пряди, черная шерсть, плотная крутка, Z2S

Узорообразующий уток: 2 пряди, разноцветная шерсть, плотная крутка, Z2S

Плотность: 70 x 70 в 1 дм²

Бахрома: в основании - 7 см, вверху - 20 см, черная шерсть

Цвета: 9 цветов: красный, зеленый, черный, белый, желтый, яркий синий, оранжевый, розовый, сиреневый

Сохранность: отличная

Zəngin bədii təribata malik olan bu məmələtin əsas bəzəyini böyük və kiçik ölçülü iki və dörd ayaqlı fantastik quş təsvirləri təşkil edir. Quşlar sol hissədə üzünü sola çevirmiş, sağ hissədə isə sağa çevirmiş istiqamətdə nəqs edilmişdir. Ara sahə dörd hissəyə bölünməsdür. Bu hissələri bir-birindən rombvari naxışlı ağ yerlikli mədaxillər ayırrı.

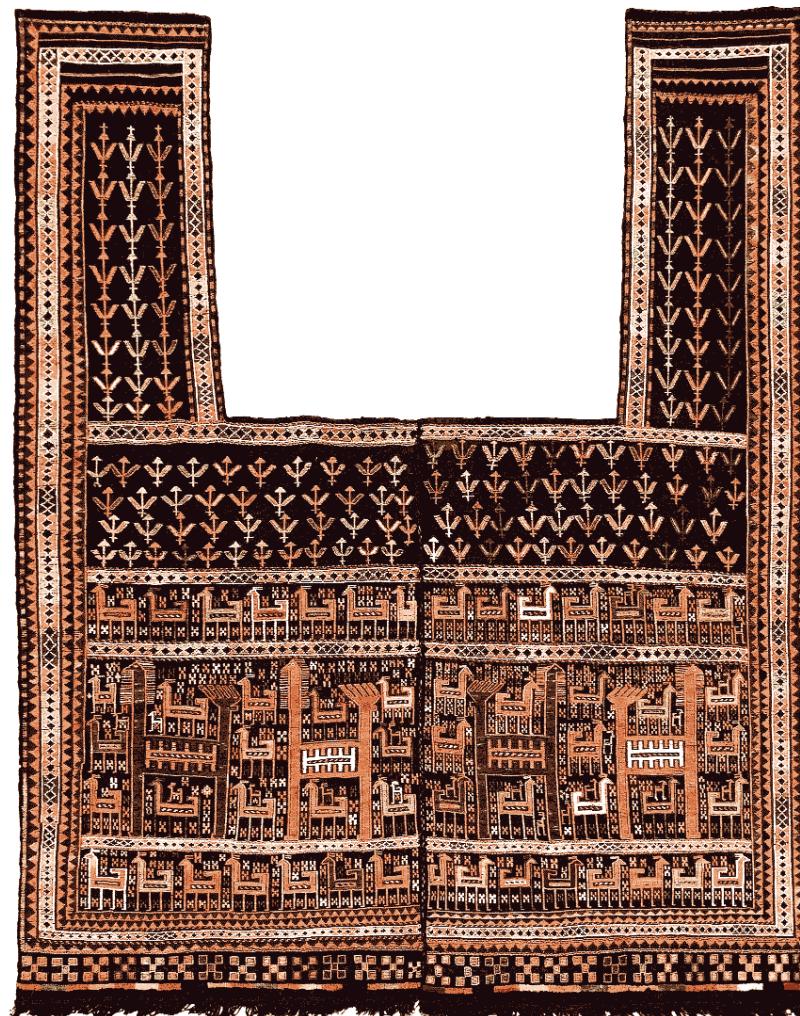
Məmələtin ara sahəsinin yuxarı hissəsi ağaca və gül budaqlarına bənzər nəqşlərlə işlənmişdir. Ara sahəni üç narıncı rəngli dililikli və bir rombvari elementlərlə bəzədilmiş ağ yerlikli mədaxil əhatə edir. Aşağı hissədəki enli haşıye kiçik ölçülü dördbucaqlı elementlərdən yaradılan dördləçəkli gülü xatırladan nəqşlərlə tərtib edilmişdir. «Çul» yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Этот чул был сделан из двух частей. Черное поле заполнено фигурами фантастических четырехногих птиц. В верхней части поля представлены геометрические растительные узоры.

Все поле окаймлено белой полосой, которая демонстрируют цепь черных ромбов вдоль ее центральной линии. Белая полоса каймы обрамляется узкими полосами взаимообратного треугольного узора.

Этот чул ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Çul. Zili. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Ağcabədi. XIX əsrin ortaları. Yun. Xovsuz
Чул, техника «зили». Карабахская группа. Агджабеди, Азербайджан. Середина 19 в. Шерсть, безворсовая техника

Çulun ölçüsü: 5' 25" x 6' 00" (160 x 183 sm)

Qollarn ölçüsü: 76 x 37 sm., 83 x 37 sm

Qollarn arası: 80 sm

Hinduşşalarının ölçüleri: 32 x 16 sm., 32 x 18 sm., 33 x 16 sm., 32 x 19 sm

Haşiyənin ölçüleri: 12 sm

Əraş: 4 qat, six tovlanması, yun, surmeyi (Z4S)

Arğac: 4 qat, (2+2) ince, nazik və az tovlu (Z4S)

Üz ipi: 2 qat, ince, nazik, çox tovlu, rəngarəq, 3 qat pambıq, ağı (Z2S, Z3S)

Çulun sıxlığı: 80 x 80 1 dm²

Saçaqlar: 4 sm

Rənglər: 8 rəng: ağı, surmeyi, kərpici, palı, narinci, qızılı oxra, açıq yaşıl, mavi

Saxlanması: Əla

Общий размер: 5' 25" x 6' 00" (160 x 183 см)

Рукава: 76 x 37 см, 83 x 37 см

Расстояние между рукавами: 80 см

Мотивы птиц: 32 x 16 см, 33 x 18 см, 33 x 16 см, 32 x 19 см

Кайма: 12 см

Основа: 4 пряди, темно-синяя шерсть, плотная крутка, Z4S

Уток: 4 пряди (2+2), шерсть, тонкая крутка, Z4S

Узорообразующий уток: 2 пряди, разноцветная шерсть, Z2S; 3 пряди, белый хлопок, Z3S

Плотность: 80 x 80 в 1 дм²

Край: 4 см

Цвета: 8 цветов: белый, темно-синий, красно-коричневый, коричневый, апельсиновый, охра, светло-зеленый, яркий синий

Сохранность: отличная

Ağ (şəkəri) yerlikli bu çulun ara sahəsində doqquz cərgəli dördayaqlı quşlar təsvir edilmişdir. Çulu əhatə edən haşıya «dördünsür» və digər klassik elementlərlə bəzədilmişdir. Haşıyənin hər iki tərəfi qırmızı, tünd sürməyi rəngli mədaxillərlə əhatə edilmişdir.

Çul yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur

Поле цвета слоновой кости заполнено большими фигурами фантастических четырехногих птиц. Они формируют девять рядов уюющихся красных и темно-синих полос.

Кайма того же цвета заполнена волнистой линией и крестообразными геометрическими элементами. Кайма обрамляется красными и темно-синими узкими медахиль-полосами.

Этот чул ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

233

Azərbaycan xalçaları - QARABAĞ QRUPU

Çul. Zili. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Beyləqan, Şahsevən k. XIX əsrin ortaları. Yun. Xovsuz
Чул, техника «зили». Карабахская группа. Деревня Шахсеван, Бейлаган. Азербайджан. Середина 19 в. Шерсть, безворсовая техника

Çulun ölçüsü: 4' 60" x 5' 25" (160 x 140 sm)

Qolların ölçüsü: 53 x 45 sm., 57 x 45 sm

Qolların arası: 50 sm

Haşiyənin ölçüləri: 9-10 sm

Çulun ayrı-ayrı toxunmuş hissələrinin en ölçüləri: 25, 21, 25, 24, 20, 24 sm

Maralların ölçüsü: 14 x 9 sm, 14 x 8 sm, 14 x 10 sm, 14 x 12 sm, 15 x 10 sm

Ərəş: 2 qat yun, açıq noxudu rəng (Z2S)

Arğac: 4 qat yun (2+2), palidlı rəngi (Z2S+ Z2S)

Üz ipi: 2 qat, müxtəlif rəngli, ince əyrilmiş yun (Z2S)

Çulun sıxlığı: 60 x 110 1 dm²

Saçaqlar: 3 sm., yun, açıq noxudu rəngi

Rənglər: 5 rəng: göy, noxudu, qırmızı, sürməyi, narincı

Saxlanması: Əla

Общий размер: 4' 60" x 5' 25" (160 x 140 см)

Рукава: 53 x 45 см, 57 x 45 см

Расстояние между рукавами: 50 см

Кайма: 9-10 см

Ширина сотканных деталей: 25 см, 21 см, 25 см, 24 см, 20 см, 24 см

Мотивы животных: 14 x 9 см, 14 x 8 см, 14 x 10 см, 14 x 12 см, 15 x 10 см

Основа: 2 пряди, шерсть цвета слоновой кости, Z2S

Уток: 4 пряди, коричневая шерсть, Z2S + Z2S

Узорообразующий уток: 2 пряди, разноцветная шерсть, Z2S

Плотность: 60 x 110 в 1 дм²

Край: 3 см, шерсть, цвет слоновой кости

Цвета: 5 цветов: синий, слоновой кости, красный, темно-синий, оранжевый

Сохранность: отличная

Narincıya çalan qırmızı və sümeyi yerlikli bu çulun ara sahəsi dörd cərgədən ibarət rapportlara bölünmüştür. Bu rapportların içerisinde stilizə edilmiş ikibaşlı, iki və dördayaqlı fantastik quş təsvirləri verilmişdir.

Çulun ara sahəsini ehatə edən daxili və xarici haşiyeler rombvari elementlərle bezədilmişdir. Ara sahədəki rapportları ayıran zolaqlar da daxili haşiyədəki naxışlarla eyni olmaqla çula canlı görünüş getirir. Qarabağ xalçaları üçün səciyyəvi olan «S»-ə bənzər motivlər ara sahəni dolduraraq kompozisiyani daha da zənginləşdirmişdir. Yuxarı rapportdakı rombvari elementlər də özünəməxsus tərtibata malikdir.

Çul fərqli rəng tərtibatı ilə seçilir. Toxucu müxtəlif rəng çalarlarının qanuna uyğunluqla uzlaşmasından təkraredilmez rəng palitrası yaratmışdır.

Çul əla keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Оранжевое поле этой попоны разделено на четыре продольных отсека, заполненных фантастическими четырехногими и двухголовыми птицами и S-образными мотивами. Верхний отсек украшен ромбовидными элементами.

Весь узор окружен белой каймой из разноцветных ромбов и внешней темно-красной полосой.

Цветовые комбинации этой попоны делают ее палитру уникальной.

Этот зили ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Çul. Zili. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Kelbəcər. XIX əsrin ortaları. Yun. Xovsuz
Чул, техника «зили». Карабахская группа. Кельбаджар, Азербайджан. Середина 19 в. Шерсть, безворсовая техника

Çulun ölçüsü: 3' 31" x 5' 31" (162 x 100 sm)

Haşiyənin ölçüleri: 9-12 sm

Quşların ölçüleri: 8 x 11 sm., 8 x 10 sm

Əreş: 2 qat, ince ayrılmış, möhkəm tovlanması, qırmızı və süməyi yun (Z2S)

Arğac: 2 qat, ince ayrılmış, möhkəm tovlanması qırmızı və süməyi, yun (Z2S)

Üz ipi: 2 qat, nazik ayrılmış, möhkəm tovlanması, müxtəlif rəngli yun ipler (Z2S)

Çulun sıxlığı: 100 x 100 1 dm²

Saçaqlar: saç kimi hörülülmüş 13 sm. qırmızı, süməyi yun

Renglər: 8 rəng: qırmızı, yaşılı, kərpici, qara, mavi, sarı, narancı, pambıq ağı

Saxlanması: Əla

Общий размер: 3' 31" x 5' 31" (162 x 100 см)

Кайма: 9-12 см

Мотивы птицы: 8 x 11 см, 8 x 10 см

Основа: 2 пряди, красно-тёмно-синяя шерсть, плотная крутка, Z2S

Уток: 2 пряди, красно-тёмно-синяя шерсть, плотная крутка, Z2S

Узорообразующий уток: 2 пряди, разноцветная шерсть, Z2S

Плотность: 100 x 100 в 1 дм²

Бахрома: 13 см, заплетена, красно-тёмно-синяя шерсть

Цвета: 8 цветов: красный, зеленый, красно-коричневый, черный, яркий синий желтый, оранжевый, белый (хлопок)

Сохранность: отличная

Ara sahəsi rapportlara bölünmüş və çulun əsas bəzəyi stilizə edilmiş böyük və kiçik ölçülü quş təsvirlərindən ibarətdir. Nağıllardan götürülmüş mifik simurq və real təsvirli tovuz quşu elementləri stilləşərək çulun bütün ara sahəsi boyu işlənmişdir. Ara sahənin boşluqları stilizə edilmiş qadın və kişi təsvirləri ilə doldurulmuşdur.

Məməlatin haşiyəsi içərisində klassik elementlər nəqş edilən rombvari göllərlə bəzədilmişdir.

Bu xalça məməlati yüksək keyfiyyətli, əl üsulu ilə əyrilən və təbii boyaqlarla boyanan iplərdən toxunmuşdur.

Все черное поле разделено на продольные отсеки и заполнено большими и маленькими фантастическими птицами.

Мотив этой птицы, произошедшей от мистической птицы Симург и павлина, соткан по всему полю. Остальная часть поля украшена изображениями мужчины и женщины.

Широкая темно-красная кайма заполнена шестиугольными элементами. Она обрамляется двумя белыми полосами, украшенными крошечными крючковатыми ромбами.

Этот чул ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Çul. Zili. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Füzuli. XX əsrin əvvəlləri. Yun. Xovsuz
Чул, техника «зили». Карабахская группа. Физули, Азербайджан. Начало 20 в. Шерсть, безворсовая техника

Çulun ölçüsü: 3' 61" x 5' 41" (165 x 110 sm)

Quşların ölçüleri: 43 x 26, 41 x 25 sm

İki qolların arasındaki məsafə: 58 sm

Haşiyənin ölçüləri: 16-18 sm.

Quşların ölçüləri: 12 x 9, 12 x 10, 14 x 10, 12 x 10 sm

Ərəş: 2 qat ağı və noxudu, yun, ince eyrilmiş (Z2S)

Arğac: 2 qat qara və süməyi (Z2S)

Üz ipi: 2 qat ince tovlanması, yun və ipək (Z2S)

Çulun sıxlığı: 90 x 90 1 dm².

Saçaqlar: hər iki tərəfdə 8 sm. açıq palidi

Rənglər: 10 rəng: tünd qırmızı, tox yaşıł, açıq yaşıł, mavi, narıncı, çəhrayı, sarı, ağı, qara, noxudu

Saxlanması: Əla

Общий размер: 3' 61" x 5' 41" (165 x 110 см)

Рукава: 43 x 26 см, 41 x 25 см

Расстояние между рукавами: 58 см

Кайма: 16-18 см

Мотивы птицы: 12 x 9 см, 12 x 10 см, 14 x 10 см, 12 x 10 см

Основа: 2 пряди, белая и шерсть слоновой кости, тонкая крутика, Z2S

Уток: 2 пряди, черно-темно-синяя шерсть, Z2S

Узорообразующий уток: 2 пряди, разноцветная шерсть и шелк, тонкая крутика, Z2S

Плотность: 90 x 90 в 1 дм²

Край: 8 см, светло-коричневая шерсть

Цвета: 9 цветов: темно-красный, темно-зеленый, светло-зеленый, яркий синий, оранжевый, розовый, желтый, белый, черный

Сохранность: отличная

239

Azərbaycan xalçaları - QARABAĞ QRUPU

«AZƏR-İLMƏ»DƏ TOXUNAN QARABAĞ XALÇALARı

КАРАБАХСКИЕ КОВРЫ ООО «АЗЕР-ИЛЬМЕ»

Innabi yerlikli bu xalçanın əsas bəzəyini böyük ölçülü iki rəqəminə bənzər və yaxud, tərsinə düzülmüş «S» hərfinə bənzər elementlər təşkil edir. Yerli toxucular və sənətşünasların «əjdaha» kimi yozduqları bu elementlər «su», «od», «güt-qüvvət» rəmzi kimi qəbul edilir. Qədim dövrlərdən bu günə qədər toxunan bu xalça müxtəlif dövrlərdə Azərbaycana səfər etmiş səyahətçilərin və tədqiqatçıların diqqətini cəlb etmişdir.

Vəminin ölçüsü: 10' 24" x 7' 55" (312 x 230 sm).

Поле красно-коричневого цвета демонстрирует большие S-образные мотивы и Z-элементы. Местные ткачи и ученые называют этот мотив "драконом", который является символом воды, огня и власти. В течение многих столетий эти ковры привлекали большое внимание иностранных путешественников и ученых.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Размер: 10' 24" x 7' 55" (312 x 230 см)

241

Azərbaycan xalçaları - QARABAĞ QRUPU

Vərni. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Yun. Xovsuz
Варни. Карабахская группа. Азербайджан. Шерсть, безворсовая техника

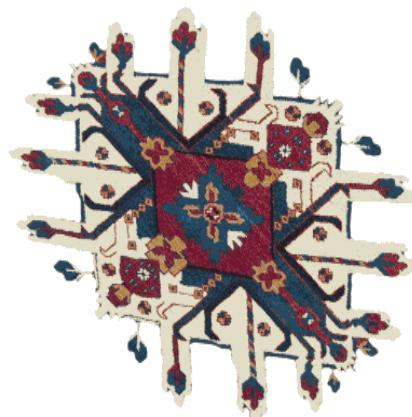

Qırmızı yerlikli bu xalçanın ara sahəsinin əsas bazayını romb şəkilli bir böyük ağ yerlikli və iki yarımcıq süməyi yerlikli medalyonlar təşkil edir. Xalçanın mərkəzində yerləşən medalyonun kənarında ara sahəyə doğru şaxəlenmiş alovlanan palmettaları xatırladan elementlər təsvir edilmişdir. Xalçanın yuxarı və aşağı hissəsindəki medalyonları stilizə edilmiş «əjdaha» elementləri əhatə edir. Bu elementlər budaqları xatırladır.

Ağ yerlikli haşiyənin əsas bazayını qırmızı, yaşıl, süməyi, sarı və mavi rəngli səkkizguşlu ulduzlar təşkil edir. Haşiyəni daxildən və xaricdən sarı və süməyi rəngli madaxillər əhatə edir.

Xalçada rəng ahəngdarlığı yüksək peşəkarlıqla həll edilmişdir.

Xalçanın ölçüsü: 8' 20" x 4' 92" (250 x 150 sm).

На красном поле есть белый центральный ромбовидный медальон и две половины темно-синих медальонов. Центральный медальон напоминает «пылающую пальметту». Нижние и верхние концы медальона обрамляются стилизованными мотивами белых драконов, напоминающих ветви.

Белая центральная кайма демонстрирует красные, зеленые, темно-синие, желтые, и ярко-синие восьмиконечные цветочные звезды. Главная кайма обрамляется малыми медахиль-полосами желтого темно-синего цветов.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Размер: 8' 20" x 4' 92" (250 x 150 см)

243

Azərbaycan xalçaları - QARABAĞ QRUPU

Xalça. «Çələbi». Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Yun.Xovlu
Ковер «Челеби». Карабахская группа. Азербайджан. Шерсть, ворсовая техника

Qırmızı yerlikli bu xalçanın ara sahəsində bir-birinin ardında düzülmüş kiçik ölçülü medalyonlar təsvir edilmişdir. Ağ yerlikli medalyonlar «Çələbi» xalçalarının-dakı medalyonları xatırladır, lakin kiçik ölçüsü ilə fərqlənir.

Ara sahənin aşağı və yuxarı hissəsindəki medalyonlar isə «Bəhmənli» xalçaları üçün xas olan elementləri xatırladır.

Ara sağ və solunda haşiyəyə bitişik olan altı yarımcıq medalyon təsvir edilmişdir. Ağ yerlikli medalyonun dördə bir hissəsi künclərlə işlənmişdir. Ara sahənin boşluqları stilizə edilmiş «əjdaha» təsvirləri ilə bəzədilmişdir.

Ağ yerlikli enli haşiyəni «S»-ə bənzər elementlər bəzəyir. Enli haşiyəni sağ və soldan, aşağı və yuxarıdan süməyi rəngli, «S»-ə bənzər kiçik ölçülü elementlər təsvir edilmiş mədaxillər bəzəyir.

Xalçadakı rənglər bir-biri ilə qanuna uyğunluqla tərtib edilmiş və baxımlı görünüş yaradılmışdır.

Xalçanın ölçüsü: 13' 12" x 9' 84" (400 x 300 sm)

Красное поле демонстрирует два маленьких медальона. Белые медальоны подобны медальонам ковров «Челеби», но меньше по размеру. Медальоны, помещенные в концах поля, являются особенностью ковров «Бахманлы». Вдоль краев поля также сотканы шесть половинок центрального медальона. В углах сотканы четверти белого медальона. Остальная часть поля заполнена мотивами дракона.

Широкая белая центральная кайма демонстрирует S-мотивы красного и темно-синего цветов. Эти элементы устроены, чтобы сформировать волнистую линию. На узких полосах, обрамляющих центральную кайму, также есть S-мотивы.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Размер: 13' 12" x 9' 84" (400 x 300 см)

245

Azərbaycan xalçaları - QARABAĞ QRUPU

Xalça. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Yun.Xovlu
Ковер. Карабахская группа. Азербайджан. Шерсть, ворсовая техника

Qırmızı yerlikli bu xalçanın əsas bəzəyi ara sahədə yüksək peşəkarlıqla yerləşdirilmiş altı yarımcıq və üç bütöv formali medalyonlardan ibarətdir. Mərkəzdəki medalyonu sùrməyi rəngli yuxarı hissəsi çıxıntılı çərçivə əhatə edir. Hər tərəfdən çıxıntılı təsvirli ağ yerlikli medalyonlar xalçaya çox canlı bir görünüş gətirir.

Ağ yerlikli haşiyədə Şirvan xalçalarına xas olan klassik elementlər təsvir edilmişdir. Haşiyəni hər iki tərəfdən firuze rəngli mədaxillər əhatə edir.

Mədaxillər «dililikli» elementlərlə bəzədilmişdir. Ara sahənin boşluqları Qarabağ xalçaları üçün xarakterik elementlərlə bəzədilmişdir.

Rənglər yüksək peşəkarlıqla işlənmişdir.

Xalçanın ölçüsü: 9' 84" x 6' 56" (300 x 200 sm)

Красное поле демонстрирует шесть половинок медальона и три полных медальона. Темно-синий центральный медальон окружен структурой из белых элементов «елочка». Эти элементы делают ковер очень ярким и привлекательным.

На белой центральной кайме есть волнистый узор из зазубренных листьев, типичных для Ширванских ковров. Кайма обрамляется двумя узкими синими мedaхиль-полосами, украшенными зазубренными элементами.

Остальная часть поля заполнена элементами, характерными для ковров Карабаха.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Размер: 9' 84" x 6' 56" (300 x 200 см)

247

Azərbaycan xalçaları - QARABAĞ QRUPU

Xalça. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Yun. Xovlu
Ковер. Карабахская группа. Азербайджан. Шерсть, ворсовая техника

Sürməyi yerlikli bu xalçanın sahəsinin mərkəzində böyük ölçülü medalyon yerləşdirilmişdir. Həndəsi formalı qırmızı yerlikli bu medalyonun içərisində «dördləşəkli» ağ yerlikli medalyon təsvir edilmişdir. Xalçanın ara sahəsinin yuxarı və aşağı hissəsində stilizə edilmiş «əjdahalar» ümumi kompozisiyani tamamlayır və xalçaya xüsusi görkəm verir.

Ağ yerlikli haşıye «səkkizguşəli» ulduzlarla bəzədilmişdir. Toxucu ulduzlarının rəngini bir aşırı dəyişməklə xalçaya gözəllik gətirmişdir.

Xalçanın yüksək peşəkarlıqla tərtib edilən rəngləri hər bir kəsin əhval ruhiyyəsini qaldırır.

Xalçanın ölçüsü: 11' 48" x 8' 20" (350 x 250 sm)

Темно-синее поле украшено красным большим геометрическим медальоном, который заполнен белым сложным четырехдольным ромбом. Углы поля подчеркнуты белыми S- мотивами дракона.

Белая центральная кайма заполнена чередуемыми восьмиконечными цветами-звездами различных цветов.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Размер: 11' 48" x 8' 20" (350 x 250 см)

Xalça. «Qasımusağı». Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Yun. Xovlu
Ковер «Гасымушагы». Карабахская группа. Азербайджан. Шерсть, ворсовая техника

Zoǵalı yerlikli bu xalçanın ara sahəsində iki böyük ölçülü yaşıl rəngli yerliyi olan medalyon yerləşdirilmişdir. Medalyonların hər birində səkkiz stilizə edilmiş «əjdaha» təsvirləri işlənmişdir.

Ara sahənin boşluqları gül-çiçək və digər klassik elementlərlə bəzədilmişdir.

Ağ yerlikli haşıyəni «səkkizguşəli» ulduzlar bəzəyir. Bu haşıyəni hər iki tərəfdən «dördləçəkli» güllərlə bəzədilmiş haşıyələr əhatə edir. Xalçanın ara sahəsini əhatə edən haşıyə mavi yerlikli, kənar haşıyə isə yaşıl yerliklidir.

Xalça yüksək keyfiyyətli yundan əyrilmiş və təbii boyalarla boyanmış iplərdən toxunmuşdur.

Xalçanın ölçüsü: 6' 56" x 4' 92" (200 x 150 sm)

На ярко-красном поле даны два больших зеленых шестиугольных медальона. Они заполнены восемью геометрическими изображениями дракона. Остальная часть поля заполнена цветочными мотивами и другими классическими геометрическими элементами.

Центральная белая кайма украшена шестидольным цветочным элементом и подчеркнута двумя зелеными малыми полосами с разноцветными четырехдольными цветами. Узор поля окружен ярко-синей полосой, а внешняя кайма имеет зеленый фон.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Размер: 6' 56" x 4' 92" (200 x 150 см)

Xalça. «Malibəyli». Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Yun. Xovlu
Ковер «Малыбейли». Карабахская группа. Азербайджан. Шерсть, ворсовая техника

Sürməyi yerlikli bu xalçanın əsas bezəyini qırmızı və şəkəri rənglərlə işlənmiş güller və budaqlar təşkil edir. Budaqlar açıq qəhvəyi və açıq sarı rənglərlə işlənmişdir.

Şəkəri yerlikli haşiyəni içerisinde «X» hərfinə bənzər elementlər təsvir edilmiş kiçik ölçülü medalyonlar və «küknar» ağacına bənzər kiçik ölçülü elementlər bəzəyir.

Xalçada rəng ahəngdarlığı qanunauyğunluqla tərtib edilmişdir.

Xalça yüksək keyfiyyətli əl üsulu ilə eyniləşmiş və təbii boyalarla boyanmış iplərdən toxunmuşdur.

Xalçanın ölçüsü: 6' 56" x 4' 92" (200 x 150 sm)

Темно-синее поле демонстрирует прекрасный узор из красных цветов и листьев цвета слоновой кости. Побеги сотканы в светло-кофейных и светло-желтых тонах.

Центральная кайма цвета слоновой кости украшена маленькими разноцветными картушами, заполненными X-элементами. Картуши отделены мотивами «елочка».

Колорит всего узора показывает гармоничное взаимное соответствие.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Размер: 6' 56" x 4' 92" (200 x 150 см)

Xalça. «Bulud». Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Yun.Xovlu
Ковер «Булуд». Карабахская группа. Азербайджан. Шерсть, ворсовая техника

Zoğalı yerlikli bu xalçanın əsas bəzəyi ara sahədə yerləşdirilmiş üç böyük ölçülü medalyonlardan ibarətdir. Yerli toxucuların «Çəlebi» və yaxud «Berdə» adlandırıqları bu kompozisiya bütün dövrlərdə sənətşünasların, tədqiqatçıların və səyahətçilərin diqqətini cəlb etmişdir. Digər «Çəlebi» xalçalarına nisbətən bu xalça sadə tərtibatı ilə seçilir.

Ağ yerlikli haşiyə Qarabağ xalçaları üçün xarakterik olan elementlərlə bəzədilmişdir.

Ara sahənin və haşiyənin rəngləri bir-biri ilə xüsusi ahəngdarlıqla uyğunlaşdırılırlaraq xalçaya baxımlı görünüş gətirmiştir.

Xalça yüksək keyfiyyətli əl üsulu ilə əyrilmiş və təbii boyalarla boyanmış iplərdən toxunmuşdur.

Xalçanın ölçüsü: 9' 84" x 3' 28" (300 x 100 sm)

На ярко-красном поле есть три больших белых медальона. Узор называют «Челеби» или «Барда». В течение многих столетий он привлекал внимание иностранных путешественников и ученых. По сравнению с другими коврами «Челеби», этот образец демонстрирует более простую версию композиции.

Белая кайма украшена геометрическими листьями, характерными для карабахской группы. Гармоничные цвета поля и каймы делают ковер привлекательным.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Размер: 9' 84" x 3' 28" (300 x 100 см)

Xalça. «Çələbi». Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Yun. Xovlu
Ковер «Челеби». Карабахская группа. Азербайджан. Шерсть, ворсовая техника

Sürməyi yerlikli bu xalçanın əsas bəzəyi Qarabağın «Muğan» xalçaları xas olan kənarları qarmaqlı iki cərgə düzülmüş səkkiz göldən ibarətdir. Yerli toxucular və sənətşünaslar bu elementləri «astroloji» elementlər adlandırırlar.

Xalçanın aq yerlikli haşıyəsi səkkizguşeli ulduzlarla bəzədilmişdir.

Xalça yüksək keyfiyyətli əl üsulu ilə əyrilmiş və təbii boyalarla boyanmış iplərdən toxunmuşdur.

Xalçanın ölçüsü: 4' 66" x 4' 20" (142 x 128 sm)

Темно-синее поле украшено двумя рядами из 8-ми шестиугольных медальонов, характерных для Карабахских ковров «Мугань». Местные ткачи называют медальон «астрологическим элементом».

Белая центральная кайма заполнена восьмиконечными цветами-звездами различных цветов.

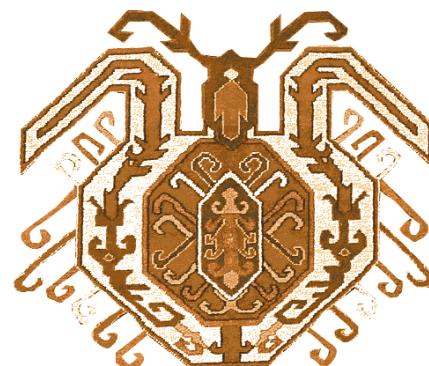
Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Размер: 4' 66" x 4' 20" (142 x 128 см)

Xalça. «Muğan». Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Yun. Xovlu
Ковер «Мугань». Карабахская группа. Азербайджан. Шерсть, ворсовая техника

Sürməyi yerlikli bu xalçanın əsas bəzəyini ara sahədəki iki stilizə edilmiş «bağa» təsvirləri təşkil edir. Qarabağ xalçaları üçün xarakterik olan bu elementlər özünəməxsus tərtibatı ilə seçilir.

Şəkəri yerlikli haşıye «mollabaşı» adlanan elementlərlə bəzədilmişdir. Haşıyenin daxildən «sığçındışı», xaricdən «S»-ə bənzər elementlərlə bəzədilmiş mədail ehətə edir.

Ara sahənin boşluqları gül, çiçək və digər klassik elementlərlə doldurulmuşdur.

Xalça yüksək keyfiyyətli əl üsulu ilə əyrilmiş və təbii boyaqlarla boyanmış iplərdən toxunmuşdur.

Xalçanın ölçüsü: 4' 53" x 4' 33" (138 x 132 sm)

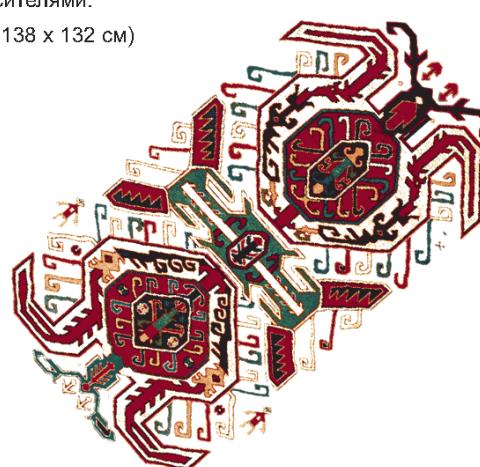
Этот темно-синий ковер демонстрирует сложный узор из двух больших белых медальонов с двумя усиками. Медальоны называются «бага» (чепчаха) и характерны для ковров Карабаха.

На центральной кайме цвета слоновой кости есть взаимообратный стрельчатый узор чередующихся расцветок. Центральная полоса обрамляется внутренней медахиль-полосой «мышиные зубки», а внешняя полоса - S-элементами.

Остальная часть поля заполнена разноцветными розетками.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Размер: 4' 53" x 4' 33" (138 x 132 см)

Xalça. «Qoçbuynuz xanlıq». Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Yun. Xovlu
Ковер «Гочбуйнуз ханлыг ». Карабахская группа. Азербайджан. Шерсть, ворсовая техника

Sürməyi yerlikli bu xalçanın ara sahəsi raportlarla ayrılmış və içərisində dörd ayaqlı fantastik quş təsvirlərindən ibarətdir. Cərgələri bir-birindən tərsinə düzülmüş «Z»-ə bənzər və kiçik ölçülü «romb» şəkilli zolaqlarla bəzədilmiş haşıyələr ayırır.

Quşların rəngi ahəngdarlıqla dəyişdirilərək baxımlı bir kompozisiya yaradılmışdır. Qocaman toxucuların «Şahsevən» adlandırdıqları bu kompozisiya öz yüksək bədii tərtibatı ilə seçilir.

Xalça yüksək keyfiyyətli əl üsulu ilə əyrilmiş və təbii boyaqlarla boyanmış iplərdən toxunmuşdur.

Ziliinin ölçüsü: 4' 56" x 4' 20" (139 x 128 sm.)

Темно-синий ковер разделен пополам поля на секции. Секции заполнены фантастическими четырехногими птицами. Ряды отделены полосами Z-элементов и ромбов. Переменные цвета мотивов птицы придают ковру особенный шарм.

Узор «Шахсеван» отличается высоким художественным оформлением.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Размер: 4' 56" x 4' 20" (139 x 128 см)

261

Azərbaycan xalçaları - QARABAĞ QRUPU

Zili. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Yun.Xovlu
Зили. Карабахская группа. Азербайджан. Шерсть, ворсовая техника

Xalçanın ara sahəsini iki rəqəminə, tərsinə düzülmüş «S»-ə və yaxud «5» rəqəminə bənzər elementlər bəzəyir. Toxucu bu elementlərin rəngini bir aşırı dəyişməklə gecə ilə gündüzün və xeyirlə şərin temasını yaratmışdır. Ara sahədəki boşluqlar «tovuzqusu» və digər klassik elementlərlə işlənmişdir.

İnnabi yerlikli bu xalça özünəməxsusluğu ilə seçilir. Xalçadakı rənglər kontrast olmasına baxmayaraq hər kəsin zövqünü oxşaya bilir.

Xalça yüksək keyfiyyətli el üsulu ilə eyrilmiş və təbii boyaqlarla boyanmış iplərdən toxunmuşdur.

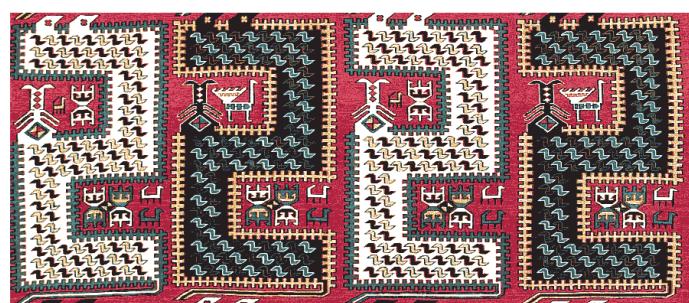
Vərənin ölçüsü: 9' 84" x 6' 56" (300 x 200 sm.)

Поле красно-коричневого цвета демонстрирует S- или 5- образные мотивы чередующихся коричневого и белого цветов. Остальная часть поля заполнена мотивами птицы «товоруз» и другими классическими элементами.

Этот ковер отличается своей новизной и привлекает внимание контрастными цветами.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Размер: 9' 84" x 6' 56" (300 x 200 см)

Vərni. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Yun. Xovsuz
Варни. Карабахская группа. Азербайджан. Шерсть, безворсовая техника

Qara yerlikli bu xalçanın əsas bəzeyini «kilimgülü» adlanan klassik elementlər bəzəyir. Bu klassik elementlər müxtəlif rənglərin qanunauyğunluqla tərtib edilməsi nəticəsində diqqəti cəlb edən, canlı bir kompozisiya yaratmışdır.

Xalçanın haşiyəsi mavi rəngli «mollabası» elementləri ilə bəzədilmişdir. Haşiyə daxildən və xaricdən «dililikli» elementlərlə tərtib edilmişdir.

Xalça yüksək keyfiyyətli el üsulu ilə əyrilmiş və təbii boyaqlarla boyanmış iplərdən tox-unmuşdur.

Kilimin ölçüsü: 14' 11" x 6' 89" (430 x 210 sm.).

Черное поле украшено традиционными зазубренными ромбами, характерными для килимов. Эти мотивы называются «килим гюлю». Ромбы усложняют структуру и выполнены в различных цветах, чтобы создать яркий узор.

Кайма представляет собой взаимообратный стрельчатый узор красного и ярко-синего цветов. Внутренние и внешние части полосы демонстрируют зазубренные элементы.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Размер: 14' 11" x 6' 89" (430 x 210 см)

265

Azərbaycan xalçaları - QARABAĞ QRUPU

Kilim. Qarabağ qrupu. Azərbaycan. Yun. Xovsuz
Килим. Карабахская группа. Азербайджан. Шерсть, безворсовая техника

Bu səhnəcikdə şüşalılarının məişəti üçün seciyyəvi olan taxt üzərində salınmış «Malibeyli» və «Əjdahalı» xalçaları təsvir edilmişdir. Divarda asılmış surmeyi yerlikli xalçanın ara sahəsini zoğalı yerlikli sekizləşən medalyonlar, uzunsov formalı sarı yerlikli kətəbeler, ejdaha motivləri, X-ə bənzər elementlər və digər doldurucu nəbatlı elementlər bezəyir. Xalçanın ara sahəsini sarı, qəhvəyi və surmeyi rəngli güllər bəzədilmiş ağ yerlikli medaxil əhatə edir. Xalçada təsvir edilən bu elementlərə Bakı və Quba xalçalarında da rast gelinir. Xalçanın sarı yerlikli ara haşıyəsi rəngləri bir aşırı dəyişdirilən klassik elementlərlə bəzədilmişdir. Ara haşıyəni hər iki tərəfdən sumağı rəngli medaxillər əhatə edir. Taxtin üzərinə salınan «Malibeyli» adlanan xalçanın ara sahəsində iki surmeyi yerlikli və bir ağ yerlikli böyük ölçülü medalyon təsvir edilmişdir. Medalyonun içərisini stilzə edilmiş «əjdaha» motivləri bəzəyir. Xalçanın ana haşıyəsini kənarları ağ, mavi rəngli «siçandıçı» elementləri ilə işlənmiş medaxillər əhatə edir. Xalçanın ana haşıyəsi içerisinde «dörd ünsür» təsvir edilmiş klassik elementlərlə işlənmişdir. Ana haşıye içəridən dalğavarı, xaricdən isə «siçandıçı» elementləri ilə əhatə edilmişdir.

Taxtin üzərində qəhvəyi, mavi, sumağı çuxa geyymi, başında buxara papaqlı üç kişi və onlara qulluq edən boz papaqlı, qəhvəyi çuxalı elində mavi rəngli dolça olan ayaq üstə dayanmış bir kişi təsviri verilmişdir. Mavi çuxa geyinmiş kişinin elində «Nargile»(sulu qelyan) təsvir edilmişdir. «Nargile» dən çıxan buxar və evin döşəməsi təbii görünüşü ilə diqqəti cəlb edir. Divardakı xalçanın üzərində qılınc, xəncər, qəmə ve ov tūfəngi təsvir edilmişdir. Döşəmədə üç cüt -qəhvəyi, mavi və boz rəngli çarçıq təsvir edilmişdir. Xalçanın sağ tərəfində tünd və açıq yaşılı cecim örtülmüş masa və üzərində mavi, qırmızı rəngli dolça təsvirləri verilmişdir. Xalça əl üsulu ilə eyrilmiş yüksək keyfiyyətli yundan hazırlanmış iplərdən toxunmuş və təbii boyalar-dan istifadə edilmişdir.

На картине изображены ковры «Малыбейли» и «Аждахалы», расстеленные коврики на топчане, типичные для домашнего хозяйства в Шуше.

Темно-синее поле ковра, развешенного на стене, демонстрирует красные восьмиконечные медальоны, желтые продолговатые картуши, драконы, Х-мотивы, растительные элементы и т.д. Поле окружено белой медахиль-каймой желтой, коричневых и темно-синей расцветок. С этими элементами можно столкнуться на коврах из Баку и Губы. Желтая центральная кайма украшена классическими элементами. Центральная кайма обрамляется двумя темно-синими медахилами.

Поле ковра Малыбейли на оттоманке демонстрирует два больших темно-синих и белых медальона. В медальонах представлены мотивы дракона. В центральной кайме соткан крестообразный элемент. Центральная кайма обрамляется двумя медахиль-полосами: у внутреннего есть белый и синий взаимообратный треугольный узор, а у внешнего - волнистый узор.

На топчане сидят трое мужчин в коричневом, синем, и темно-красном кафтанах и высоких меховых шапках. Этих людей обслуживает стоящим рядом с ними человек, который одет в кафтан и серую шапку и держит в руках синий кувшин.

Человек в синем кафтане держит кальян «наргила». Дым кальяна и покрытие пола комнаты выполнено очень реалистично.

На стене представлены меч, кинжал и винтовка. На полу изображены три пары коричневых, синих и серых ботинок.

Справа на ковре стол покрыт зеленым джеджимом, на котором синие и красные кувшины.

Этот ковер ручной работы высокого качества соткан из пряжи, окрашенной натуральными красителями.

Şuşalıların hayat tərzi və meşətindən behs edən bir səhnəciyi eks etdirən XIX əsrde çəkilmiş şəkil əsasında toxunmuş müasir xovlu yun xalça.
Xalçanın ölçüsü: 3' 38" x 2' 41" (103 x 79 sm)

Этот современный шерстяной ворсовый ковер соткан на основе картины 19 в. и демонстрирует жизнь и быт населения Шуши.
Размер: 3' 38" x 2' 41" (103 x 79 см)

Yeni xalçalar sorağında. Xalçaçı qızlar (Kerimova Naibə, Zalova Humay) «Azər ilmə»də hanada
məşhur Qarabağ xalçası «Çələbi»ni toxuyarkən

*Создание нового ковра: ткачихи Наиба Керимова (слева) и Хумай Залова за ткацким
стакном*

271

Azərbaycan xalçaları - QARABAĞ QRUPU

BİBLİOQRAFIYA

БИБЛИОГРАФИЯ

- Abdullayev E. Dağılıq Qarabağ problemi beynəlxalq hüquq müstəvisində. Bakı, 2004.
- Əfəndiyev R. Azərbaycanın bədii sənətkarlığı dünya muzeylərində (Azərbaycan, rus və ingilis dillərində). Bakı, 1980.
- Əfəndiyev R. Azərbaycan dekorativ - tətbiqi sənətləri (orta əsrlər) (Azərbaycan və rus dillərində). Bakı, 1976.
- Gəncə - Qarabağ əyalətinin müfəssəl dəftəri. Bakı, 2000.
- Göyüşov R. Qarabağın keçmişinə səyahət. Bakı, 1993.
- Kərimov K., Əfəndiyev R., Rzayev N., Nəbiyev N. Azərbaycan incəsənəti. Bakı, 1992.
- Qarabağ. Biblioqrafiya. Bakı, 2004.
- Qarabağnamələr. I və II kitablar. Bakı, 1989-1991.
- Qeybullayev Q. Qarabağ (Etnik və siyasi tarixinə dair). Bakı, 1990.
- Muradov V. Azərbaycan xalçaları. Bakı, 2008.
- Muciri C. Azərbaycan xalçalarının texnoloji üsulları. Bakı, 1987.
- Tağıyeva R. Azərbaycan xalçası. Bakı, 1999.

- Azerbaijan Republic. Magical Knots // HALI. Carpet, Textile and Islamic art. January - February, 2007, issue 150.
- Azerbaijan Republic. «Azer-Ilme» Co. LTD. // HALI. Carpet, Textile and Islamic art, 2007, spring, issue 151.
- Azerbaijan Republic. Azerbaijan Nakhichevan Carpets // HALI. Carpet, Textile and Islamic art, 2007, autumn, issue 153.
- Azerbaijan Republic. Shirvan «Arjiman» carpet from Azerbaijan // HALI. Carpet, Textile and Islamic art, 2008, spring, issue 155.
- Azerbaijan Republic. The Master piece Recreated by «Azer-ilme» LTD (The «Sheih Safi» Carpet has been for the first time woven in Azerbaijan // HALI. Carpet, Textile and Islamic art, 2008, summer, issue 156.
- Charles Grant Ellis. Early Caucasian Rugs. The textile museum fiftieth anniversary. 1925-1975. Washington, 2008, 112 p.
- E.Heintich Kirchheim. Orient Stars Eine. Teppichsammlung. Stuttgart, 1993, 87 p.
- Hazledine Tony. On the road to Zakatala // HALI. The International Magazine of Antique Carpet and Textile Art. December 1994 / January 1995, issue 78, p. 88-95.
- James D. Burus. The Caucasus Traditions in weaving. Seattle: Court Street Press, 1987, 68 p.
- Mahmudov Y., Shukurov K. Garabagh: Real history, facts, documents. Baku, 2005.
- Mammadova H. The Khodjaly genocide. Baku, 2009.

- Абасов Ф. Карабагское ханство. Баку, 2007.
- Абдуллаева Н.А. Ковровое искусство Азербайджана. Баку, 1971.
- Адамов А.К. Советские ковры и их экспорт. М. – Л., 1934.
- Алиева А. Ворсовые ковры Азербайджана XIX – начала XX века. Баку: Элм, 1987, 144 с.

- Алиева К. Безворсовые ковры Азербайджана. Баку, 1988.
- Гасанов Т. Тяжелые социально-экономические последствия оккупации Арменией территории Азербайджана. Баку, 2004.
- Гогель Ф.В. Ковры. М., 1950.
- Зедгенидзе Я. Производство ковров и паласов в городе Шуше Елизаветпольской губернии // СМОМПК, вып. XI. Тифлис, 1891.
- Зумлер В.М. Современные кубинские ковры // Изв. Об-ва обследования и изучения Азербайджана, 1926, №3.
- Исаев М.Д. Ковровое производство Закавказья. М., 1931.
- К истории образования Нагорно-Карабахской Автономной Области Азербайджанской ССР. 1918-1925. Документы и материалы. Баку, 1989.
- Кара-Мурза И.М. Ковровый промысел в Кубинском уезде Бакинской губернии // Известия Кавказского кустарного комитета. Тифлис, 1902.
- Карабах: Очерки истории и культуры. Баку, 2004.
- Керимов Л. Азербайджанский ковер. т.І. Баку. – Л., 1961; т.ІІ. Баку, 1983; т.ІІІ. Баку, 1983.
- Ковры Азербайджанской ССР. Альбом. Баку, 1951.
- Миллер А.А. Ковровые изделия Востока // Выставка этнографического отдела Русского музея. Л., 1924.
- Орлов Н.М. Горные богатства и ковры. Экспортные ковры Закавказья. ч.ІІ. Тифлис, 1925.
- Пиралов А.С. Краткий очерк кустарных промыслов Кавказа. М., 1913.
- Преступления армянских террористических и бандитских формирований против человечества (XIX-XXI вв.). Краткая хронологическая энциклопедия. Баку, 2002.
- Производство ковров. М., 1931.
- Самедзаде З. Нагорный Карабах: неизвестная правда (О некоторых аспектах социально-экономического и демографического развития региона). Баку, 1995.
- Тагиева Р. Искусство азербайджанского ковроткачества в контексте межцивилизационного диалога // Кавказ и глобализация, 2009, т.3. вып.2-3, с.153-169.
- Тюлаев С. Выставка «Азербайджанский ковер». изд. Музея восточных культур. М., 1929.
- Хелимский Г.Х. О кустарной промышленности Закавказья. М., 1910.
- Экспортные товары Закавказья и условия их производства и добывания. Тифлис, 1925, ч.1-2.

Kitabın üz qabığında təsvir olunan yundan toxunmuş "Qoçbuynuz" xalça rəsmi
Azerbaycanın Qarabağ qrupuna aiddir və Füzuli rayonunda toxunmuşdur.

Обложка книги: шерстяной ворсовый ковер «Гочбуйнуз» Карабахской группы,
сотканный в Физулинском районе Азербайджана

«Azər-İlmə»
Mehdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti
«Sehri İlmələr» Azərbaycan
Xalçaları Qalereyası

Azərbaycan, Bakı şəhəri AZ1110,
Şəmsi Rəhimov küçəsi, 2
Telefon: +994 12 465 90 36
Faks: +994 12 465 90 37
Mobil: +994 50 205 60 02
E-mail: azerilme@azdata.net
www.azerilme.az

ООО «Азер-Ильме»
Галерея
азербайджанского ковра
«Волшебные узелки»

Ул. Шамси Рагимова, AZ1110,
Баку, Азербайджан
Телефон: +994 12 465 90 36
Факс: +994 12 465 90 37
Моб. телефон: +994 50 205 60 02
Эл. почта: azerilme@azdata.net
Веб-сайт: www.azerilme.az